

waterschapsbedrijf
limburg
water. samen halen we er meer uit

Financieel jaarverslag 2022

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Maria Theresialaan 99
Postbus 1315
6040 KH ROERMOND

T +31 (0)88 842 00 00
E info@wbl.nl
I wbl.nl

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG	5
1 INLEIDING	7
1.1 Planning en Controlcyclus	7
1.2 Jaarverslag / jaarrekening 2022	7
2 DE PROGRAMMAVERANTWOORDING	9
2.1 Bestuursopdracht "Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen	9
2.1.1 Strategische thema's: wat hebben we bereikt?	9
2.1.2 Zuiveren: Wat heeft het gekost?	12
3 DE PARAGRAFEN	15
3.1 Ontwikkelingen in het vorig begrotingsjaar	15
3.2 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen	17
3.3 Waterschapsbelastingen	17
3.4 Weerstandvermogen	17
3.5 Incidentele baten en lasten	22
3.6 Bedrijfsvoering	23
3.7 Verbonden partijen	23
3.8 Financiering	24
3.8.1 Financieringsstatuut	24
3.8.2 Algemene externe ontwikkelingen	24
3.8.3 De ontwikkeling in de financierings-, beleggings- en vermogensbehoefte	25
3.8.4 De ontwikkeling van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet	25
3.8.5 Relatie rentevisie en liquiditeitenbeheer	26
3.8.6 Schatkistbankieren	27
3.8.7 De waterschapfinanciering	27
3.9 EMU-saldo	27
3.10 Openbaarheidsparagraaf	28
JAARREKENING	31
4 DE EXPLOITATIEREKENING NAAR PROGRAMMA'S	33
5 DE EXPLOITATIEREKENING NAAR KOSTEN- EN OPBRENGSTDRAGERS	35
5.1 Kosten van de stafeenheden naar BBP-opzet	35
5.2 Lasten na doorberekening van de kosten van overhead	35
5.3 Baten na doorberekening van de kosten van overhead	36
6 DE EXPLOITATIEREKENING NAAR KOSTEN- EN OPBRENGSTSOORTEN	37
6.1 Exploitatieresultaat 2022	38
6.2 Lasten naar soort	40
6.3 Baten naar soort	43
6.4 Onzekerheden in de baten en lasten	44
7 BALANS EN TOELICHTING	45
7.1 Balans per 31 december 2022	45
7.2 Toelichting Balans	46
7.2.1 Vaste activa	46

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

7.2.2	Vlottende activa	49
7.2.3	Eigen vermogen	50
7.2.4	Vorzieningen	52
7.2.5	Vaste schulden met een looptijd van 1 jaar of langer	52
7.2.6	Kortlopende schulden	53
7.2.7	Overlopende passiva	54
7.2.8	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	55
7.2.9	Gebeurtenissen na balansdatum	55
7.2.10	Investeringsverplichtingen	55
7.3	Waarderingsgrondslagen	55
7.4	Wet Normering Topinkomens	57

8 **CONTROLEVERKLARING** **59**

9 **BIJLAGEN** **65**

9.1	Bijlage 1: Staat van vaste activa	67
9.2	Bijlage 2: Staat van eigen kapitaal, reserve en voorzieningen	68
9.3	Bijlage 3: Staat van geldleningen	69

SharePoint nr. WBL-1104613034-817

waterschapsbedrijf
limburg

water. samen halen we er meer uit

JAARVERSLAG

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. J.', is placed over the 'Paraaf:' label.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

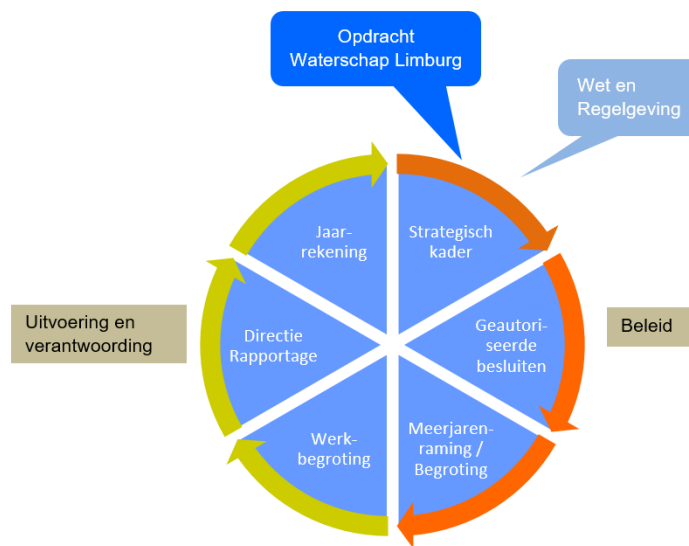
Paraaf:

1 Inleiding

Het Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) is een Openbaar Lichaam dat per 2004 is opgericht als een Gemeenschappelijke Regeling van twee Limburgse waterschappen. Door de fusie van deze twee waterschappen per 2017 tot Waterschap Limburg (WL), is het Waterschap Limburg per 2017 de enige moederorganisatie.

1.1 PLANNING EN CONTROLCYCLUS

De 'bestuurlijke planning & control cyclus 2022' ziet er als volgt uit

1.2 JAARVERSLAG / JAARREKENING 2022

Jaarverslag

Het jaarverslag begint met een financiële verantwoording van de uitvoering van het programmaplan bestaande uit de netto kosten per programma. Verder wordt in de programmaverantwoording ingegaan op twee vragen:

1. Wat hebben we gedaan en bereikt?

In dit onderdeel wordt verantwoording afgelegd over wat we gedaan hebben om onze doelen te bereiken en de wijze waarop in het verslagjaar de gestelde doelen zijn gerealiseerd. Voor zover kwantificeerbaar wordt een en ander door middel van kengetallen nader toegelicht.

2. Wat heeft het gekost?

In dit onderdeel wordt de financiële realisatie in het verslagjaar gecompriëerd weergegeven en wordt de afwijking ten opzichte van de gewijzigde begroting gepresenteerd.

Daarnaast zijn in het jaarverslag de overige verplichte paragrafen volgens de Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de ontwikkelingen gedurende het verslagjaar, de incidentele kosten en opbrengsten en de onttrekkingen aan de overige bestemmingsreserves en voorzieningen.

Ook wordt aandacht besteed aan het weerstandsvermogen en de financiering op WBL-niveau.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Verder worden de (eventuele) verbonden partijen toegelicht en komt de bedrijfsvoering aan de orde. Tot slot wordt het EMU-saldo in beeld gebracht en aandacht besteed aan de topinkomens zoals voorgeschreven in de Wet Normering Topfunctionarissen publieke en semipubliek sector (WNT).

Geopolitieke ontwikkelingen

Ook in 2022 is de samenleving geconfronteerd met de COVID-19 (Corona) pandemie. De daarmee samenhangende effecten hebben in 2022 niet geleid tot problemen in onze bedrijfsvoering. Wel hebben enkele projecten vertraging in de uitvoering opgelopen. De daaropvolgende oorlog tussen Oekraïne en Rusland heeft flinke invloed gehad op de bedrijfsvoering van WBL. Verderop in dit jaarverslag zullen de effecten voor WBL nader worden toegelicht.

Hoogwatercrisis

De gevolgen van de Hoogwatercrisis in juli 2021 zijn, op 1 project na, in 2021 en 2022 verholpen. In 2022 hebben wij, als tegemoetkoming in de gelede schade, een vergoeding ontvangen vanuit de Wet tegemoetkoming schade bij rampen. Verder in dit jaarverslag zullen de effecten voor WBL nader worden toegelicht.

Jaarrekening

Ingevolge artikel 103, lid 1, van de Waterschapswet (en artikel 50g lid 6 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) legt het Dagelijks Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg ieder jaar verantwoording af over het gevoerde financiële beheer, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag.

De jaarrekening vormt de basis voor de controleverklaring en is door de accountant onderzocht op getrouwheid en rechtmatigheid. De jaarrekening betreft het cijfermatige deel van de programmarekening en is opgesteld in overeenstemming met de landelijke beleid- en beheerproducten (BBP) structuur. De BBP-opzet bestaat onder meer uit een systematiek van doorberekening van overheadkosten. Ook maken de controleverklaring en het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening deel uit van de jaarrekening.

Verder omvat de jaarrekening de balans per 31 december 2022 en wordt ingegaan op de financiële realisatie van het programma. De belangrijkste beleidsmatige aspecten zijn opgenomen in het jaarverslag terwijl de presentatie op de financiële aspecten een plek krijgt in de jaarrekening.

Tot slot wordt nog ingegaan op de kostendrager (lees taak), de kosten en opbrengsten en wordt bij laatstgenoemd onderdeel een korte analyse gegeven van de gewijzigde begroting 2022 versus realisatie.

2 De programmaverantwoording

Op grond van de “Gemeenschappelijk Regeling WBL” is WBL door het Waterschap Limburg belast met de uitvoering van de zuiveringstaak (vallend onder programma Zuiveren en waterketen van Waterschap Limburg). De zuiveringstaak omvat de bouw, de exploitatie, het onderhoud en het beheer van alle zuivering technische werken met toebehoren. Het WBL kent daarom één programma zuiveren en één kostendrager zuiveringsbeheer.

2.1 BESTUURSOPDRACHT “TOEKOMSTVISIE WATERZUIVEREN EN WATERKETEN

De bestuursopdracht “Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen 2030” van het Algemeen Bestuur van Waterschap Limburg passend bij onze missie, visie en ambitie vormt het uitgangspunt van onze strategische thema’s en doelen.

De strategische thema’s zijn:

- schoon en ecologisch gezond water;
- vergroten duurzaamheid;
- vergroten maatschappelijke waarde.

Om de gestelde doelen te behalen zijn kritische succesfactoren gedefinieerd.

2.1.1 Strategische thema’s: wat hebben we bereikt?

Schoon en ecologisch gezond water

Schoon en ecologisch gezond water betekent focus op de kwaliteitsdoelstelling van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). We geven uitvoering aan het Limburgse effluentbeleid (fosfaat- en stikstofverwijdering) en aanvullende normen.

We richten ons op nieuwe stoffen (microverontreinigingen met een prioriteit voor medicijnresten) en we passen het gedachtegoed toe van normgericht naar effectgericht (denk aan redeneerlijn afnameafspraken). Ook zoeken we naar andere toepassingen voor ons effluent en hebben meer grip op ons influent (indirecte lozingen) door bronaanpak. Verder ontwikkelen en gebruiken we nieuwe efficiëntere technieken en technologieën in het zuiveringsproces.

In 2027 willen we op al onze zuiveringen voldoen aan het Limburgse effluentbeleid. Op dit moment voldoen 11 van de 17 zuiveringen aan de norm van 2027. We ontwikkelen samen met Waterschap Limburg de systeemsprong-gedachte, die uitgaat van effectgericht in plaats van normgericht denken en handelen. Op 4 van de installaties waar we nu nog niet aan KRW-normen van 2027 kunnen voldoen, zullen we dat gedachtegoed toepassen in de besluitvorming over aanpassing van de rwzi’s. Op de overige 2 rwzi’s waar we nu nog niet kunnen voldoen aan de KRW ligt de focus op sanering van versturende lozingen aan de bron in plaats van ‘end-of-pipe’ maatregelen op de rwzi’s.

In 2022 voldeden 13 van de 17 zuiveringen aan de toen geldende normen. Vier zuiveringen voldeden niet altijd aan de stikstof- of fosfornorm als gevolg van externe verstoringen. Voor deze locaties was en is contact met het bevoegd gezag. Door het bevoegd gezag is het niet voldoen aan de normen vooralsnog niet als overtreding aangemerkt. Op de zuivering Hoensbroek is een pilot met doekfiltratie succesvol uitgevoerd. Hiermee hebben we een duurzamer en goedkoper alternatief voor fosfaat-verwijdering middels zandfiltratie als nabehandeling om de KRW-doelen te halen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

In 2027 willen we 100% voldoen aan de afnameafspraken. Voor het op een doelmatige wijze realiseren van de waterkwaliteitsdoelstellingen en de afnameverplichting hebben Waterschap Limburg en WBL gezamenlijk een redeneerlijn overstortlozingen ontwikkeld die uitgaat van effectgericht in plaats van normgericht denken en handelen. De resultaten hiervan leggen we vast in afnameafspraken en de hieruit voortvloeiende maatregelen worden voor eind 2027 uitgevoerd, gekoppeld aan de termijn voor het behalen van de waterkwaliteitsdoelen van de KRW. In 2022 hebben we met de eerste gemeente nieuwe afnameafspraken vastgelegd, de rest volgt voor medio 2024 .

In de toekomst willen we op een aantal locaties medicijnresten verwijderen. Hiervoor is op dit moment nog geen norm, maar in samenwerking met Waterschap Limburg worden middels een monitoringsprogramma, waarbij influent, effluent en oppervlaktewater gemonitord wordt, de zogenaamde hotspot rwzi vastgesteld.

Op de zuivering Simpelveld is een demoproef uitgevoerd, waarbij door poederkooldosering de medicijnresten voor 70 tot 80% verwijderd werden. De resultaten zijn zodanig positief dat we besloten hebben op deze zuivering een permanente poederkoolinstallatie te bouwen voor de verwijdering van medicijnresten.

Ook willen we in de toekomst ons effluent anders toepassen en water gaan leveren op maat. Bijvoorbeeld ter bestrijding van droogte in de procesindustrie en/of de land- en tuinbouw.

Vergroten duurzaamheid

Vergroten duurzaamheid betekent toewerken naar het energie- en klimaatneutraal, circulair en sociaal duurzaam uitvoeren van onze taken en werkzaamheden, het alleen maar gebruiken van volledig hernieuwbare middelen, het volledig circulair werken en het creëren van waarde.

WBL wil tenminste zoveel energie uit hernieuwbare energiebronnen opwekken als wordt verbruikt. Door de getroffen maatregelen is in 2022 circa 50% van het totale energieverbruik duurzaam opgewekt. Het doel om in 2025 energieneutraal te zijn lijkt niet reëel, 2030 of 2035 is waarschijnlijker. Om meer energie duurzaam op te wekken worden in 2023 nog extra zonnepaneelinstallaties gerealiseerd en wordt de komende jaren gefocust op productie van groen gas, duurzaam drogen van slib, aquathermie en wind op terreinen van derden.

In het kader van klimaatneutraliteit past WBL sinds kort de CO₂-prestatieladder toe. We hebben afgelopen jaar het kwaliteitscertificaat behaald en onderzoeken maatregelen om de CO₂-footprint te verlagen.

In 2050 willen we volledig circulair zijn. In een circulaire economie gebruiken we hernieuwbare, duurzame grondstoffen en worden producten, materialen en grondstoffen steeds weer zo hoogwaardig mogelijk hergebruikt. In een circulaire economie bestaat geen afval en worden schadelijke emissies zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee zorgt de circulaire economie ervoor dat bij elke fase van een product of dienst waarde wordt toegevoegd, natuurlijke grondstoffenvoorraden worden behouden en negatieve milieueffecten worden voorkomen. Daartoe onderzoeken we onder andere de mogelijkheid om grondstoffen terug te winnen uit water en slib. Focus ligt daarbij op fosfaat, cellulose, Kaumera en stikstof. In 2022 namen we aan diverse onderzoeken deel, samen met kennisinstituten en andere waterpartners. Eén van de onderzoeken die wij hieromtrent uitvoeren heeft betrekking op fosfaat en vindt plaats op de rwzi Hoensbroek (Vivianiet terugwinning).

In verband met de stijgende gasprijzen hebben we besloten om onze eigen slibdroger te sluiten. Het gedroogde slib (slibkorrels) werd ingezet als brand- en vulstof in de cementindustrie.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Passend bij onze bestuurlijk vastgestelde strategie op het gebied van slibeindverwerking zijn we een traject gestart om aandeelhouder te worden van SNB, een slibeindverwerker. Op termijn zullen we duurzaam slibdrogen als mogelijke gebruiksroute voor slib onderzoeken. Sinds een paar jaar leveren we een belangrijke bijdrage aan het project SUPERLOCAL. Binnen dit project doen we ervaring op met een gesloten waterkringloop. Om in 2023 te kunnen voldoen aan de landelijke doelstelling om volledig circulair uit te vragen en Duurzaam Opdrachtgeverschap Waterschappen in de bedrijfsprocessen te verankeren, zijn we in 2022 gestart met het aanpassen van onze inkoop- en projectmanagementprocessen.

Voor het onderhoud van bedrijfsterreinen wordt duurzaam ingekocht en beperkt gebruik gemaakt van bestrijdingsmiddelen. Daarmee draagt WBL bij aan het stabiliseren of vergroten van de biodiversiteit.

Vergroten maatschappelijke waarde

Vergroten van de maatschappelijke waarde betekent focus op het verwaarden van producten en diensten. Dit doen we door actief verbinding te maken met de omgeving, kennispartner zijn vanuit innovatiekracht en door netwerk denken en ketensamenwerking.

Overeenkomstig de Toekomstvisie waterketen en waterzuiveren 2030 staat WBL positief tegenover samenwerking in de waterketen en hebben wij een operationele samenwerking met 29 van de 31 Limburgse gemeenten. WBL voert deze dienstverlening uit op basis van een gespecificeerde opdracht en factureert hiervoor een kostendekkende vergoeding. We willen jaarlijks de tevredenheid van onze samenwerkingspartners meten. Daartoe zijn we in 2021 gestart met het meten van de tevredenheid van gemeenten. In 2022 hebben we dit onderzoek herhaald. De gemeenten waardeerden de tevredenheid over WBL met een 8,1. In 2021 was dit een 7,9. Proactief meedenken, deskundig en stabiele partner worden als sterke punten gezien. Voor Waterschap Limburg onderhouden we al enige jaren meetvoorzieningen. Tevens ontwikkelen wij met vijf andere waterschappen gezamenlijk het Verdygo-concept.

We zien dat vanuit onze bestuurlijke opdracht ontwikkelingen op ons afkomen, die leiden tot mogelijke nieuwe producten voor WBL. Hierbij moeten we bepalen welke rol we willen nemen. Te denken valt bijvoorbeeld aan de productie van Kaamera en groen gas.

Kritische succesfactoren (KSF's): wat hebben we bereikt?

Kritische succesfactoren

KSF's zijn noodzakelijk om de strategische doelen te realiseren, ondanks dat ze niet direct een concrete bijdrage leveren aan het bereiken van deze doelen.

Zo zijn onze technische assets essentieel om water te blijven zuiveren. Een op risico gebaseerd goed ingericht asset managementsysteem is noodzakelijk om de gewenste functionaliteit te kunnen behalen en te blijven behalen. In 2022 hebben we verder invulling gegeven aan het in 2021 gestarte meerjarige project om onze asset management processen volgens ISO55000 in te richten en onze assets zelf te laten voldoen aan de gestelde eisen.

We willen van reactief handelen naar voorspellend sturen. Daarvoor is data essentieel. We hebben in 2022 een informatiebeleidsplan ontwikkeld, passend bij de in 2021 ontwikkelde visie op data gedreven werken. In 2023 zullen we verder invulling geven aan de visie op data gedreven werken en het informatiebeleidsplan. Samen met externe partners ontwikkelen we big data modellen om voorspellend te kunnen sturen in onze processen.

Openstaan voor nieuwe werkwijzen en technieken is essentieel voor het bereiken van onze ambitie. Het afgelopen jaar hebben we gewerkt aan het verder ontwikkelen van ons innovatieproces en onze innovatiecultuur. Onze proeftuin in Simpelveld, waar we samen met bedrijven en onderwijsinstellingen ideeën kunnen ontwikkelen, is een stimulator in het verder groeien op innovatief gebied.

In 2021 hebben we een hernieuwde start gemaakt met het opzetten van onze strategisch personeelsplanning. Deze is de basis voor de onderbouwing en de sturing van de duurzame inzetbaarheid van personeel en de nieuw benodigde competenties. In 2022 hebben we de bijbehorende processen doorlopen.

Omdat we in de toekomst een duurzame bedrijfsvoering willen voeren en niet alleen keuzes willen maken op basis van kosten zijn we gestart met de ontwikkeling van een value-case methodiek. Deze methodiek hadden we eind 2022 willen toepassen, maar onder invloed van externe vertraging loopt dit uit tot in 2023.

2.1.2 Zuiveren: Wat heeft het gekost?

Exploitatie

(Bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Kosten	95.517	86.402	86.294	88.158
Eigen baten WBL	5.902	6.418	6.310	10.001
Netto kosten	89.615	79.984	79.984	78.157
Bijdrage Waterschap	79.984	79.984	79.984	76.531
Gerealiseerd resultaat	-9.631	0	0	-1.626

De netto kosten zijn € 9,63 mln hoger dan gebudgetteerd. Dit resultaat bestaat uit meerdere componenten, met zowel een positief als negatief effect op de netto kosten. Een groot deel bestaat uit externe niet beïnvloedbare factoren of factoren die ten tijde van het opstellen van de oorspronkelijke begroting 2022 (in de eerste helft van 2021) niet waren voorzien.

De afschrijvingskosten zijn in 2022 ruim € 1,15 mln hoger dan begroot. Belangrijkste oorzaak voor deze overschrijding is de desinvestering (inhaalafschrijving) van € 2,4 mln als gevolg van het besluit om de droger vervroegd te sluiten. Dit is een gevolg van het 5^e EU sanctiepakket tegen Rusland. WBL moest enkele energiecontracten opzeggen, met als gevolg dat de droger eerder dan gepland buiten gebruik moest worden gesteld.

De overschrijding van € 2,4 mln wordt voor € 1,1 mln gecompenseerd door lagere reguliere afschrijvingen. Dit is het gevolg van een lager dan begroot investeringsniveau.

De hoge energietarieven hebben er toe geleid dat de verwachte SDE subsidie over 2022 nihil is. Dit vertegenwoordigd een tegenvaller van € 0,96 mln. Verder hebben de hoger dan geraamde kosten slib (€ 1,3 mln), Covid analysekosten (€ 0,5 mln) en de eindafrekening van de TDH (€ 0,8 mln) geleid tot hogere netto kosten. Tevens was in 2022 sprake van een sterk oplopende inflatie.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Het financieel effect hiervan op de netto kosten in 2022 is lastig aan te geven. Wel is bekend dat de kosten voor chemicaliën, ondanks een lager verbruik in volume, zijn gestegen met € 0,9 mln. De afboeking van de rekening-courant positie van Verdygo BV levert een onvoorziene kostenpost op van ruim € 0,6 mln. De totale geraamde personeelskosten waren € 1,8 mln hoger dan begroot. Deze overschrijding kan volledig toegewezen worden aan inhuur. Enerzijds hebben we medewerkers moeten inhuren omdat de overspannen arbeidsmarkt het lastig maakt om snel geschikt personeel te vinden voor openstaande vacatures. Anderzijds hebben we medewerkers moeten inhuren als gevolg van met name langdurige zieke medewerkers. Om de bedrijfscontinuïteit te borgen heeft WBL derhalve in 2022 meer medewerkers ingehuurd dan in de begroting was voorzien. Recent is in de nationale (ook publieke sector) en internationale verslaggevingsregels (IFRS) het standpunt ingenomen dat kosten van Cloud-software etc. altijd direct ten laste van de exploitatie moet worden gebracht. Dit betekent dat een aantal projecten verschuiven van investering naar exploitatie. Bij WBL betreft dit een zestal lopende of in 2022 afgesloten projecten. Dit leidt tot € 1,8 mln extra kosten in de exploitatie, waardoor de totale overschrijding uitkomt op € 9,63 mln. In hoofdstuk 3 en 6 worden de posten nader toegelicht.

(bedragen x € 1 mln)	Netto kosten 2022	
Resultaat jaarrekening 2022	€ -9,63	
Resultaat exclusief innovatie	€ -9,63	
Externe, niet beïnvloedbare meevallers	€ 1,10	
Lagere reguliere afschrijvingskosten		€ 1,10
Externe, niet beïnvloedbare tegenvallers	€ -10,76	
Extra kosten energiecrisis/Oekraïne/sluiten droger in 2022		€ -2,40
Extra kosten SaaS		€ -1,80
Extra kosten personeel derden agv ziekte en krapte arbeidsmarkt		€ -1,30
Extra kosten SDE subsidie (is 0 als gevolg van hoge energietarieven)		€ -0,90
Extra kosten bovengemiddelde prijsstijging chemicaliën		€ -0,90
Extra kosten als gevolg van TDH		€ -0,80
Extra kosten afzet ontwaterd slib in 2022		€ -0,80
Afboeken rekening courant Verdygo BV		€ -0,60
Mogelijke claim afzet korrel		€ -0,50
Extra kosten BIO/AVG		€ -0,50
Extra kosten afboeken voorraad droger		€ -0,16
Extra kosten Covid-19 in 2022		€ -0,10
Genormaliseerd resultaat 2022	€ 0,03	

In bovenstaande tabel zijn de extra kosten personeel derden en extra kosten bovengemiddelde prijsstijgingen indicaties.

Investerings

(Bedragen x €1.000)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting	Realisatie 2021
Vorbereiding projecten	130	918	5.309	607
Uitvoering projecten regulier	7.732	6.959	16.492	11.740
Uitvoering projecten bestuursrelevant	20.647	21.280	23.145	21.628
Schuift door naar volgende jaren	0	15.789		
Totaal	28.509	44.946	44.946	33.974

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Het gerealiseerde investeringsbudget in 2022 bedraagt € 28,5 mln en is daarmee 37% (€ 16,4 mln) lager dan gepland. De lagere realisatie is het gevolg van een combinatie van factoren. De gevolgen van de geopolitieke omstandigheden leiden tot vertragingen in de realisatie van projecten. Zo is sprake van schaarste in materialen, met onder lange levertijden tot gevolg, en schaarste in beschikbare capaciteit in menskracht, zowel intern als bij leveranciers/aannemers.

Bijgaande projecten waarin de realisatie > € 1 mln afwijkt afgezet tegen de oorspronkelijke planning:

- de start van het onderdeel leidinginspecties binnen het project Asset base op orde heeft vertraging opgelopen als gevolg van onvoldoende beschikbare interne capaciteit. Dit is gecompenseerd door de inzet van meer externe inhuur hetgeen in de aanloop vertragend heeft gewerkt als gevolg van werving en inwerken. Als gevolg van deze planningswijziging verschuift € 3,0 mln van 2022 naar 2023;
- de geraamde uitgaven in 2022 in het project vervanging computer proces apparatuur zijn niet volledig gerealiseerd (€ 1,7 mln) mede door vertraging in de facturatie door de leverancier;
- het project vervangen Munstergeleen-Geleen is goedkoper uitgevoerd dan geraamd (€ 1,3 mln);
- het project Meetapparatuur rioolgemalen is vertraagd als gevolg van het ontbreken van teknaarscapaciteit bij de leverancier, waardoor € 1,2 mln doorschuift naar 2023;
- het project Vervangen Chemicaliëntanks is vertraagd als gevolg van de lange levertijden waardoor € 1,2 mln doorschuift naar 2023;
- de in 2022 geplande aanschaf van bedrijfsauto's heeft plaatsgevonden. Echter de levertijd bedraagt meer dan anderhalf jaar waardoor de geplande uitgaven in 2022 (€ 1,1 mln) doorschuiven naar 2023;
- de renovatie van gemaal Heythuysen heeft vertraging opgelopen als gevolg van de lange levertijd van pompen waardoor de uitgaven (€ 1,0 mln) doorschuiven naar 2023;
- het vervangen van de transportleiding Heibloem - Roggel heeft vertraging opgelopen doordat aanvullend bodemonderzoek is uitgevoerd en omdat de ontwerpfase pas in Q3 is afgerond. Hierdoor schuift € 1,0 mln door naar 2023.

De overige afwijking wordt veroorzaakt door het saldo van diverse kleinere afwijkingen, veelal het gevolg van externe factoren.

3 De paragrafen

3.1 ONTWIKKELINGEN IN HET VORIG BEGROTINGSJAAR

Bijzondere / onvoorziene omstandigheden

Het jaar 2022 was op velerlei vlakken weer een enerverend jaar. De oorlog tussen Oekraïne en Rusland, de nasleep van de Hoogwatercrisis en de aanhoudende COVID-19 pandemie heeft z'n weerslag gehad op de hele maatschappij en dus ook WBL. De genoemde gebeurtenissen hebben gevolgen voor het financieel resultaat.

Geopolitieke ontwikkelingen

De coronacrisis en daaropvolgend de oorlog tussen Oekraïne en Rusland hebben wereldwijd gezorgd voor gestegen prijzen en lagere beschikbaarheid van materialen en grondstoffen. Denk daarbij o.a. aan gestegen energieprijzen, chemicaliën, transportkosten, onderhoudsmaterialen, etc. Ook WBL ontkomt niet aan de gevolgen daarvan.

Naast gestegen prijzen en leveringstijden is in het 2^e kwartaal van 2022 een 5^e EU sanctiepakket tegen Rusland in werking getreden. Voor WBL betekende dit dat wij voor 10 oktober 2022 ons contract met Gazprom voor de gasleverantie van de droger (en het collectieve inkoopcontract met andere waterschappen) moesten beëindigen. Later in het jaar zijn hier door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat ontheffingen op verleend. Deze hebben echter niet kunnen voorkomen dat de droger enkele jaren eerder is gesloten dan aanvankelijk gepland. De nadruk bij dit besluit lag op het vergroten van de bedrijfszekerheid, het invulling geven aan de oproep van de Nederlandse regering om het gasverbruik te verminderen én de hoge kosten van het blijven drogen als gevolg van hoge energieprijzen.

Deelneming N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

Passend bij de in 2020 gestarte uitwerking van de slibstrategie en de bekrachtiging hiervan door het AB in 2021 zijn we in 2022 een traject gestart om aandeelhouder te worden van SNB. Aandeelhouder van SNB (14% van de aandelen) betekent garanties op slibafzet. Daarnaast is verwerking bij SNB duurzamer dan verwerking bij de huidige afnemers van slib. Eind 2022 is besloten dat niet WBL, maar WL aandeelhouder zal worden. Dat zal begin 2023 gerealiseerd worden.

Deelneming Aquaminerals B.V.

Om een waardevolle bestemming te vinden voor de grondstoffen die vrij komen bij het zuiveren van rioolwater zijn is WBL eind 2022 voor 5% aandeelhouder geworden van Aquaminerals B.V. Die ontwikkeling past in het streven van WBL naar duurzaamheid en innovatie.

Stikstofproblematiek

De rwzi's verrichten activiteiten waarbij stikstof vrijkomt (stookinstallaties en transport). Het gevolg hiervan is dat wij voor enkele zuiveringen verplicht zijn om vergunningen aan te vragen en meldingen in te dienen. Onze vergunningen en meldingen zijn vernieuwd of geactualiseerd en zijn bekend bij het bevoegd gezag (Provincie Limburg). Voor 2023 zal voor ieder project bekeken worden of een vergunning aangevraagd moet worden of een melding moet worden ingediend.

Afzet ontwaterd slib

Evenals in 2019, 2020 en 2021 werd WBL in 2022 geconfronteerd met hogere kosten voor de afzet van ontwaterd slib. De inspanningen van de afgelopen jaren hebben wel geleid tot een steeds beter functionerende droger. De resultaten in 2022 zijn dan ook in lijn met de stijgende trend van de afgelopen jaren. In 2022 is wederom sprake van een hoger geproduceerd volume ontwaterd slib. In het begin van het jaar werd dit veroorzaakt door het natte weer. Ook de hogere droogstof percentages in de aeratietanks in combinatie met lagere droogstof percentages in de ontwateringen verklaart het hoger volume aan ontwaterd slib. Het resultaat is meer (natter) ontwaterd slib dan begroot. Tot slot is het contract voor het verwerken van ontwaterd slib afgelopen jaar aangepast, met hogere tarieven als gevolg. Het effect van hogere tarieven is pas in 2023 volledig gecorrigeerd in de begroting. De hogere kosten in 2022 bedragen € 0,8 mln.

Calamiteit hoogwater

In juli 2021 is de Provincie Limburg geconfronteerd met ongekende waterhoeveelheden. De schade in sommige gebieden was enorm, zowel materieel als immaterieel. WBL heeft alle kosten met betrekking tot deze calamiteit inzichtelijk gemaakt en vervolgens een schatting opgesteld van de te claimen bedragen bij de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (WTS).

De WTS geeft een tegemoetkoming voor materiële schade die niet verzekeraar, vermijdbaar of verhaalbaar is en dekt niet 100%, maar slechts gemiddeld 60% van de schade of reinigingskosten. In het kader van de jaarrekening zijn de kosten en de inschatting van de claim beoordeeld door de accountant en financieel verwerkt in de jaarrekening 2021.

Op 8 juli 2022 heeft WBL van alle 13 schadelocaties, de aanvraagformulieren tegemoetkoming inclusief taxatie, (van de register experts van het NIVRE Nederlands instituut van register experts) terugontvangen. Rijkdienst voor Ondernemend Nederland heeft op 5 augustus 2022 de beslissing op de WBL-aanvraag, Regeling WTS juli 2021, definitief vastgesteld. WBL heeft in totaal een tegemoetkoming van € 0,29 mln ontvangen. De totale schade kosten Hoogwater bedroegen € 0,94 mln. Per saldo bedraagt de schade Hoogwater juli 2021 voor WBL € 0,65 mln.

Asset management

Onder asset management wordt verstaan “de systematische en gecoördineerde activiteiten waarmee een organisatie haar bedrijfsmiddelen optimaal beheert” (vanaf de investering) en prestaties, risico's en kosten over de levensduur volgt, met als doel een optimale bijdrage te leveren aan de strategie van de organisatie. Complete en actuele informatie over de assets is hierbij een belangrijke voorwaarde. Om hier invulling aan te geven heeft WBL het project assetbase op orde gestart. Naast complete en actuele informatie over de assets wordt binnen dit belangrijke project ook aandacht geschonken aan de beheersorganisatie rondom asset management binnen WBL. In het kader van het project worden verschillende onderzoeken verricht naar de technische staat van de verschillende assets. De resultaten van deze onderzoeken gaan voor een groot deel de meerjaren investeringsplanning van WBL bepalen. Tevens kunnen op basis van de verkregen inzichten beheer- en onderhoudsplannen per asset of assetgroep bijgesteld worden. Deze plannen vormen de basis van de onderhoudskosten in de begroting. Inmiddels zijn diverse inspecties uitgevoerd en is meer inzicht verkregen in de status van aantal kritische transportleidingen. Een aantal leidingtracé 's wordt opgenomen in de meerjaren investeringsplanning van WBL om vervangen te worden.

Software as a Service (SAAS)

Recent is in de nationale (ook publieke sector) en internationale verslaggevingsregels (IFRS) het standpunt ingenomen dat kosten van Cloud-software etc. altijd direct ten laste van de exploitatie moet worden gebracht. Dit standpunt is bevestigd door de Commissie BBV en heeft betrekking op alle “software as a service” oplossingen (SaaS).

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Deze uitspraak beslecht een lange discussie hierover, met als gevolg dat dit nu ook een onderdeel is van het toetsingskader van de jaarrekening. Het gevolg hiervan is, dat een aantal projecten verschuiven van investering naar exploitatie. Bij WBL betreft dit een zestal lopende of in 2022 afgesloten projecten. Dit resulteert in een negatief effect op het jaarrekeningresultaat van € 1,8 mln.

3.2 ONTTREKKINGEN AAN OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES EN VOORZIENINGEN

In deze paragraaf wordt ingegaan op de bedragen die rechtstreeks uit voorzieningen worden onttrokken, alsmede het beroep dat is gedaan op de (bestemmings)reserves.

In 2022 is geen beroep gedaan op de bestemmingsreserve innovatie. De voorziening vitaliteitsuren is gestegen met € 0,05 mln, bestaande uit een onttrekking van € 0,01 mln en een toevoeging € 0,06 mln. De voorziening hoog water is in 2022 opnieuw vastgesteld. Dit heeft geleid tot een vrijval van € 0,04 mln, welke ten gunste van het resultaat 2022 is geboekt.

3.3 WATERSCHAPSBELASTINGEN

WBL is een uitvoeringsorganisatie voor de taak zuiveringsbeheer. De hiervoor benodigde middelen worden ontvangen vanuit het Waterschap Limburg. WBL is niet bevoegd om zelf Waterschapsbelastingen te heffen. Deze paragraaf is derhalve voor WBL niet van toepassing.

3.4 WEERSTANDSVERMOGEN

Het 'weerstandsvormogen' is het vermogen van WBL om (financiële) tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van WBL in gevaar komt. De paragraaf weerstandsvormogen in de begroting en het jaarverslag bevat een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de eerder geïventariseerde risico's, alsmede het beleid van WBL omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Het weerstandsvormogen bestaat uit de relatie tussen de middelen en mogelijkheden, waarover de organisatie beschikt of kan beschikken, om niet begrote kosten te dekken én alle risico's af te dekken waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het vigerende beleid omtrent de weerstandscapaciteit

De 'weerstandscapaciteit' omvat alle middelen en mogelijkheden waarover WBL beschikt om substantiële financiële tegenvallers af te dekken, zodra risico's werkelijkheid worden. De algemene reserve / risicoreserve dient primair als weerstandsvormogen voor het opvangen van risico's. De nagestreefde omvang van deze reserve is afhankelijk van de geïventariseerde risico's. Het benodigde vermogen, op basis van de geïventariseerde risico's, is berekend als een product van kans = risico x effect.

Het Algemeen Bestuur heeft op 21-12-2022 besloten, gebaseerd op een geactualiseerde risicomatrix, de maximaal toegestane omvang van de risicoreserve te verhogen van € 3,3 mln naar € 4,7 mln. Deze actualisatie vindt elke 2 jaar plaats.

De weerstandscapaciteit

Concreet betreft de weerstandscapaciteit van WBL de optelsom van de algemene reserve en de risico-reserve. Hierbij is de risico-reserve bedoeld ter dekking van de geïventariseerde risico's en wordt de algemene reserve aangehouden als algemeen weerstandsvormogen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

De hoogte van de risico-reserve bij aanvang boekjaar 2022 bedroeg € 1,2 mln. Als gevolg van het besluit AB resultaatbestemming op 18 mei 2022 is € 1,2 mln van het exploitatietekort 2021 in mindering gebracht op de risico-reserve waardoor deze ultimo 2022 € 0 bedraagt.

Risicogebeurtenissen

In 2022 hebben de navolgende risicogebeurtenissen, die deel uit maken van de WBL risicomatrix, zich voorgedaan:

- een epidemie/pandemie in de vorm van COVID-19 welke in 2020 en 2021 heeft plaatsgevonden en in 2022 nog steeds in beperkte mate van toepassing is;
- het stagneren van de afzet van reststoffen, in relatie tot de slibproblematiek, heeft zich ook in 2022 voortgezet. Dit is een risicogebeurtenis die zich sinds 2018 structureel voordoet;
- onverwachte en onvoorziene stijging van prijzen;
- geopolitieke omstandigheden en de hieraan gerelateerd de gevolgen van het 5^e EU-sanctiepakket. Deze kunnen mogelijk grote financiële gevolgen hebben voor WBL.

Daarnaast heeft WBL reeds in 2018 een vordering/schadeclaim ingediend bij een failliete leverancier. De curator van deze partij betwist de vordering en heeft gesteld dat de leverancier nog een vordering heeft op WBL. Dit laatste wordt weer betwist door WBL. De betreffende vordering is door de partij verpand aan haar kredietgever. Als gevolg van het faillissement is de curator namens de kredietgever uitstaande vorderingen aan het incasseren. Sinds november 2019 blijft een reactie van de curator betreffende de vordering uit. Aangezien het de verwachting is dat beide vorderingen niet geëffectueerd kunnen worden, zijn beide vorderingen niet opgenomen in het resultaat.

Naast bovengenoemde risico's zijn de volgende risico's geïnventariseerd die geen deel uitmaken van de risicomatrix behorende bij de risicoreserve/weerstandvermogen:

- een oud-medewerker betwist het van rechtswege beëindigen van een tijdelijke aanstelling en heeft in 2020 een arbeidsgerechtelijke procedure gestart. De rechter heeft WBL in 2021 in het gelijk gesteld, maar de oud-medewerker heeft beroep aangetekend. Onduidelijk is wanneer de rechtbank het beroep in behandeling zal nemen;
- een traject waarbij WBL tegen een opgelegde last onder dwangsom in beroep is gegaan. Het bevoegd gezag heeft de invorderingsbeschikking opgelegd. Met bevoegd gezag is afgesproken is dat zij pas tot inning overgaan nadat zij in bodemprocedure in het gelijk zijn gesteld;
- een traject waarbij WBL tegen een opgelegde last onder dwangsom bezwaar heeft gemaakt;
- een mogelijke aansprakelijkstelling door contractpartij wegens fouten van opdrachtnemer (transportbedrijf) van WBL waardoor betreffende contractpartij stelt schade te hebben geleden. Formeel heeft de aansprakelijkstelling nog niet plaatsgevonden. Mocht dit wel plaatsvinden, zal het transportbedrijf door WBL worden aangesproken;
- een mogelijke claim van de korrelafnemer in verband met stoppen van leveringen. Deze claim is opgenomen in het resultaat (zie paragraaf 3.5 incidentele baten en lasten).

Risicomatrix

Nr.	Risico gebeurtenis	Gevolgen	Risico score (bruto)	Soort Risico	Soort maatregel	Maatregelen	Risico score (rest)	Bruto bedrag (€)	Netto bedrag (€)
1	Niet tijdig anticiperen op vereiste kennis/vaardigheden m.b.t. nieuwe technologische ontwikkelingen of innovatieve ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Onveilige situaties op RWZI's (bijvoorbeeld ATEX of NEN). • Mismatch beschikbare kwaliteit en organisatiebehoefte. • Innovatieve ontwikkeling in de organisatie loopt niet in de pas met de kennisontwikkeling in de organisatie. • Het leertempo is kleiner dan het verandertempo met als gevolg dat parate kennis en kunde van nieuwe technologieën/innovaties onvoldoende is na overdracht aan de lijn. • Gedwongen uitstroom van medewerkers. 	3C	Strategisch Compliance Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Implementatie opleidingsbeleidsplan en strategisch opleidingsprogramma. Doel is dat het leertempo groter is dan het verandertempo. • Jaarlijks opleidingsactiviteitenplan koppelen aan het jaarlijks benodigde opleidingsbudget. • Koppeling aan strategische personeelplanning. • Inzet persoonsgebonden basis budget 	3A	712.500	95.000
2	Datalek en/of hacking; Verlies van gegevens a.g.v. diefstal of verlies van laptop, telefoon, etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Imago-/reputatieschade. • Schending privacy medewerkers. • Verlies van informatie • Financiële boete. • Financiële gevolgen van hacking 	3D	Compliance Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Contractafspraken met leverancier m.b.t. beveiligde digitale verbindingen. • Geautoriseerde beveiligde verbinding (bijv. MDM en token) is verplicht. • Geïmplementeerde procedure melding datalekken ter voorkoming van boetes. • Invulling geven aan het informatie veiligheidsbeleid conform en ITIL processen. • Invulling geven aan het informatie veiligheidsbeleid conform BIO (BaseLine Informatieveiligheid Overheid) 	3A	2.375.000	95.000
3	Ontbreken risicodekking in geval van brand c.q. calamiteit op een RWZI	<ul style="list-style-type: none"> • Milieuschade • Imago schade • Hogere kosten 	2D	Compliance Operationeel	preventief	Huidige situatie: keuze gemaakt om dit risico niet te verzekeren of een voorziening op de balans op te nemen.	2D	250.000	250.000
4	Afbranden kantoorgebouw (geen dekking van herhuisvesting en andere kosten gedurende periode van herbouw kantoor)	<ul style="list-style-type: none"> • Geen werkruimte/systemen beschikbaar om werk uit te voeren. • Hogere kosten o.a. ivm mogelijke huurkosten ander gebouw en huurdering bestaande huurders. • Immateriële schade. • Datacenter ICT niet beschikbaar (zowel PA als KA) 	2D	Compliance Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Brandpreventieve maatregelen • Beschikbaarheid over brand- en inboedelverzekering • Jaarlijkse ontruimingsoefening • Inrichting BHV organisatie. • Thuiswerkfaciliteiten • Uitwijkvoorziening • Implementatie Cloudtechnologie (migratietrajecten zijn in uitvoering) 	2C	250.000	75.000
5	Gezondheidsrisico en/of plotselinge uitval personeel.	Beperking duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Imago schade m.b.t. streven om te komen tot Beste werkomgeving (onderdeel van de Visie) Verstoring bedrijfsvoering	3A	Strategisch Compliance Operationeel	preventief	<p>Periodieke uitvoering PMO Beleids-Ri&E en toetsing VGV-cie aan Arbowetgeving. Uitvoering Inentingsprogramma. Toepassen gezondheidsprofielen en vitaliteitsprogramma. Toepassing concept "Arts in Eigen Huis". Inzet flexibele schil, raamovereenkomst(en). Duurzame inzetbaarheid.</p>	2A	95.000	10.000
6	Het optreden van een epidemie/pandemie (bijvoorbeeld wereldwijde verspreiding van een besmettelijke ziekte, bijvoorbeeld Corona)	<ul style="list-style-type: none"> • Uitval van medewerkers. • Verstoring bedrijfsvoering (bijv. niet kunnen afzetten van slib, leveranciers kunnen cruciale onderdelen of chemicaliën niet leveren, etc.) 	2D	Strategisch Compliance Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Inrichten van de crisisorganisatie (actiecentrum en crisisteam Directie). • Documenten en instrumenten opgesteld naar aanleiding COVID-19 (corona) waaronder een Dashboard waaruit blijkt wie waar inzetbaar is, welke 1^e en 2^e lijns opvang wij hebben, welke risico's er zijn met betrekking tot slib, chemicaliën en transport en wat de status is. • Thuiswerken, besturing op afstand, extra voorraden PBMs 	2D	250.000	250.000
7	Plotselinge uitval van deel van rwzi (bijvoorbeeld energie) en/of grote storingen (bijvoorbeeld mechanisch, elektrisch, procestechnische kennis v/h zuiveringsproces)	Hogere kosten. Hogere kans op het niet voldoen aan wet- en regelgeving (milieuvergunningen). Bijvoorbeeld leidend tot overstort of spuien biogas	3B	Operationeel	preventief repressief	<ul style="list-style-type: none"> • Assetmanagement (o.a. preventief onderzoek) • LAC dienst (o.a. voorkomen verdere escalatie) • Waar mogelijk inzet eigen buffermogelijkheden. 	3B	332.500	332.500
8	Plotselinge uitval transportsysteem (gemaal en/of achterliggende (pers)leiding) (bijvoorbeeld energie) en/of grote storingen (bijvoorbeeld mechanisch, elektrisch).	Hogere kosten. Hogere kans op het niet voldoen aan wet- en regelgeving (milieuvergunningen).	3C	Operationeel	preventief repressief	<ul style="list-style-type: none"> • Assetmanagement (o.a. preventief onderzoek) • LAC dienst (o.a. voorkomen verdere escalatie) • Waar mogelijk inzet eigen buffermogelijkheden. 	3B	712.500	332.500
9	Medewerker (ook inhuur) is betrokken bij een ongeval tijdens werktijden. Als voorbeeld: a) medewerker heeft een verkeersongeval tijdens het vervoer naar een project/werklocatie b) medewerker krijgt een ongeval op een bouw/werklocatie (eigen werklocatie of klantlocatie, ook in buitenland)	Medewerker en/of verzekeringsmaatschappij van de medewerker legt schadeclaim neer/ imago schade	2C	Compliance Operationeel	preventief repressief	<ul style="list-style-type: none"> • KAM procedures, inspecties en toetsing volgens wet en regelgeving • Goed werkgeverschapsverzekering, autoverzekering, bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering en ongevallenverzekering. • Inzet juridische kennis. • SLA Verdygo BV. 	2A	75.000	10.000
10	Medewerker fraudeert waaronder fraude, samenspanning gericht op financieel gewin.	Financiële schadepost / imago schade	2D	Compliance	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Mandaatbesluiten • Handboek Integriteit • Integriteitcontrole (assessment) • Sociale controle • Inzet juridische kennis • Fraude risico analyse • Het financieringsstatuut met daarop gebaseerde AO-IC maatregelen (toepassen van functiescheiding + het vier ogen principe) • Fraude verzekering 	1C	250.000	7.500

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Nr.	Risico gebeurtenis	Gevolgen	Risico score (bruto)	Soort Risico	Soort maatregel	Maatregelen	Risico score (rest)	Bruto bedrag (€)	Netto bedrag (€)
11	Ontstaan van ongedekte schades (bij derden) t.g.v. de uitvoering van een project	Schadeclaims van derden/ imago schade/ontstaan van calamiteiten	2D	Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Technische voorschriften/normen/bestekseisen, • Vergunningen • Eisen aan kwalificatie aannemers tijdens aanbesteding, • Risicospreiding/verlegging naar aannemers, CAR en/of WA verzekering incl. primary clausule. • Contractmanagement 	2B	250.000	35.000
12	Ontstaan van ongedekte schades t.g.v. de uitvoering van een project aan het werk zelf	Onvoorziene financiële kosten/ imagoschade	2D	Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • CAR en WA verzekering. • Bouwrechtelijke verhoudingen in overeenkomsten met aannemers. 	2C	250.000	75.000
13	(Herstelbare) ontwerpfout, functionaliteit kan worden gehaald door aanpassing van het ontwerp (bijv. aanvullende maatregelen treffen/aanpassingen)	Hogere investeringskosten	2C	Operationeel	repressief	<ul style="list-style-type: none"> • WA verzekering • Contracten met adviseurs en aannemers waarin aansprakelijkheid beter is geregeld en WBL meer juridisch comfort (juridisch in control) biedt. • Carverzekering dekt ontwerp op moment dat er fysieke schade is. • Assetbase op orde brengen 	2C	75.000	75.000
14	Verstrekking van onjuiste informatie van/aan derden in het kader van de WIBON (Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken)	Ontstaan van herstelkosten/imago schade	2B	Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Continu zorg voor de revisie van de leidingen. • Verplichting: graven van proefsleuven, fouten in het systeem worden hierdoor ondervangen. 	2A	35.000	10.000
15	Failissement van aannemer tijdens de uitvoering of het faillissement/opheffen van aannemer/leverancier na oplevering of gereedkomen werk	Onvoorziene financiële kosten	2D	Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbestedingseisen • Bankgarantie • Betalingsregeling • Betalen als er iets geleverd is. • Zekerheden (pandrecht, cessie, eigendomsvoorbehoud, borgstellingen privé of holding etc.). 	2C	250.000	75.000
16	Aanpassing infrastructurele werken (niet dijken) door andere overheden die onvoorziene waren	Onvoorziene financiële kosten	2C	Strategisch	repressief	Actualiteit volgen en contacten met andere overheden benutten	2C	75.000	75.000
17	Hoogwater Maas/beken	Onvoorziene financiële kosten	2D	Strategisch	preventief	Voorzieningen tegen hoogwater	2C	250.000	75.000
18	Juridisch beheer eigendommen onvoldoende	Onvoorziene financiële kosten/ imagoschade	2B	Strategisch	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Juridisch beheer eigendommen goed beheren • Inzet juridische kennis • Aansprakelijkheden beperken c.q. uitsluiten 	1B	35.000	3.500
19	Betaalverkeer: - er wordt een verkeerde betaling uitgevoerd - nefacturen - dubbele betaling van dezelfde dienst/levering - dubbele betaling factuur (bij dubbele ontvangst zelfde factuur)	Kans op het niet terugontvangen van betaald bedrag	2A	Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Controle door matching met order, beperkte bevoegdheden mutatie crediteurendata. • Financial Control controleert op de vormvereisten van facturen. • Controle financieel systeem op dubbel factuurnummer. • Werken met hashtotalen in het betalingsverkeer 	2A	10.000	10.000
20	Niet rechtmatige inkoop- en aanbesteding	Kans op: - opmerkingen bij de jaarrekening of geen goedkeurende verklaring bij de jaarrekening - imagoschade - kans op financieel verlies - claims van concurrerende leveranciers	3A	Compliance	preventief repressief	<ul style="list-style-type: none"> • Beleid voor inkoop en aanbesteding • AO-IC maatregelen + verantwoordingsplicht verwoord in handboek inkoop en aanbesteding • Check door accountant, interne audit • Spendanalyse 	2A	95.000	10.000
21	Risico dat een toegezegde subsidie/bijdrage van derden niet kan worden gedeclareerd, door onvolledige registratie	Kans op financieel verlies	2C	Compliance	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Check aan welke verantwoordingsplicht moet worden voldaan bij ontvangen van subsidies • Nemen van maatregelen om aan verantwoordingsplicht te voldoen • Inzet externe expertise 	2A	75.000	10.000
22	Renterisico	Kans op sterke rentefluctuaties op moment dat nieuwe lening moet worden aangetrokken	2B	Operationeel Compliance	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Per kwartaal opstellen van een liquiditeitsprognose, conform het financieringsstatuut. • Wettelijke renterisiconorm • Afgesloten langlopende leningen met uitgestelde stortingsdatum (t/m 2025) 	2A	35.000	10.000
23	Niet beschikbaar zijn van (delen van) ICT	- Installaties werken niet / lokaal op hand - Geen informatie beschikbaar - Geen communicatie mogelijk	3C	Strategisch	preventief correctief repressief	Invoering geven aan het informatie veiligheidsbeleid conform BIO (BaseLine Informatieveiligheid Overheid)	2C	712.500	75.000
24	Onverwachte en onvoorziene stijging prijzen	Hogere kosten	3C	Strategisch	Preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Meerjaren inkoopcontracten • Tijdig inkoopmoment klikken 	3C	712.500	712.500

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Nr.	Risico gebeurtenis	Gevolgen	Risico score (bruto)	Soort Risico	Soort maatregel	Maatregelen	Risico score (rest)	Bruto bedrag (€)	Netto bedrag (€)	
25	Indexering van de chemicaliën prijzen	Hogere kosten omdat in de raming van de kosten onvoldoende indexering is toegepast. Chemicaliën prijzen zijn aan grote prijsverschommelingen onderhevig met als kans onvoldoende budget.	3C	Strategisch	geen	In de begroting is rekening gehouden met reguliere indexering van de chemicaliën prijzen (conform de rekenuitgangspunten)	3B	712.500	332.500	
26	Verstoring transport en behandeling afvalwater; bijv. calamiteit zoals leidingbreuk, stroomstoring, ongecontroleerde lozingen	Milieuschade Imagoschade Hogere kosten	3B	Strategisch Compliance	correctief	Calamiteiten bestrijdingsplan voor de afvalwaterinfrastructuur	3A	332.500	95.000	
27	Verstoring transport en behandeling afvalwater; bijv. brand, uitval procesautomatisering	Milieuschade Imagoschade Hogere kosten	2B	Operationeel Compliance	preventief	Extra achtvervang: Redundante PA omgeving (WAUTER)	2A	35.000	10.000	
28	Stagneren van de afzet van reststoffen	Geen afzetmogelijkheid, tijdelijke opslag reststoffen en mogelijk stoppen van installaties met als gevolg hogere kosten. Bijvoorbeeld slib, slibkorrel, zand (a.g.v. Pfas)	3D	Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Spreiden risico door meerdere afzetkanalen en huren opslagruimte. • Betere grip op de bedrijfsvoering (capaciteit/kennis/kunde menskracht opgeschaald, grip op inkoop en contractmanagement). • Realiseren eigen slibopslag • Contractueel inrichten dat afnemer behoedzamer wordt; garantieverplichtingen, schade ongelimiteerd, etc.. 	2D	2.375.000	250.000	
29	Verstoring van de bedrijfsvoering als gevolg van toepassen niet beproefde technieken	Des-investeringen en versnelde afschrijvingen; hogere kosten.	2D	Operationeel	preventief	Projectorganisatie	2A	250.000	10.000	
30	Contractbreuk ten gevolge van wanprestatie leverancier	Kwaliteitsverlies + hogere kosten door inzet extra mensen en middelen	2B	Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Contractmanagement en systematiek van opstellen contracten (bv. gele kaarten en 'past performance'). • Aan de voorkant goede en waterdichte contracten opstellen. 	2A	35.000	10.000	
31	Verstoring van de bedrijfsvoering door explosie van biogas / gas	Veiligheid, Milieuschade, (des-) investeringen, hogere exploitatie kosten ivm opvang gevolgen	2D	Strategisch Operationeel	preventief	Alex maatregelen en controle op beheer en onderhoud ATEX installaties.	1D	250.000	25.000	
32	Bij uitbesteden van de procesvoering, risico van faillissement van het bedrijf (bijv. TDH Venlo)	Kwaliteitsverlies + hogere kosten door inzet extra mensen en middelen	2D	Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht bij aanbesteding. • Marktonderzoek en contractvorming / -management 	2C	250.000	75.000	
33	Langdurige uitval van de slibdrooginstallatie Susteren met als gevolg het niet kunnen afzetten van ontwaterd slib	Financiële consequentie	2D	Strategisch Operationeel	preventief	Technische aanpassingen van de droger en het opzetten van een drogerorganisatie ten behoeve van onderhoud en beheer.	2C	250.000	75.000	
34	Het door WBL niet, onjuist of onvolledig naleven en/of uitvoering geven aan contracten met derden (gemeenten)	Milieuschade, imagoschade, financiële schade	2B	Strategisch Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Contracten • Verzekeringen • Contractmanagement 	2A	35.000	10.000	
35	Het door WBL niet, onjuist of onvolledig naleven en/of uitvoering geven aan contracten en/of samenwerking met derden (bedrijfsleven) en/of het niet ontvangen van de betaling van verrichte en gefactureerde diensten.	Financiële risico's, geen core-business, imagoschade, verantwoordelijkheid als ontwerpende partij	2B	Strategisch Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Contracten • Verzekeringen • Contractmanagement 	2A	35.000	10.000	
36	Faillissement van bedrijfskritische leveranciers/afnemers (o.a. externe afzet slib)	Milieuschade Verstoring bedrijfsvoering Onvoorziene financiële kosten	2D	Strategisch Operationeel	preventief	<ul style="list-style-type: none"> • Contractmanagement • Bankgaranties 	2D	250.000	250.000	
37	Meten van nieuwe gevaarlijke stoffen in het afvalwater a.g.v. vernieuwde en verbeterde analyse- en meettechnieken	Milieuschade, imagoschade, financiële schade	2C	Strategisch Compliance Operationeel	repressief	geen	2C	75.000	75.000	
38	Het zich voordoen van een grote calamiteit (o.a. terroristische aanslag) die niet valt onder de reikwijdte van de 'Wet tegemoetkoming Schade bij rampen en zware ongevallen (WTS)' of waarvan de kosten niet volledig worden gedekt door de WTS.	Milieuschade, financiële schade	1D	Strategisch Operationeel	repressief	geen	1D	25.000	25.000	
39	Het niet voldoen aan (nieuwe) wet/regelgeving of wijzigingen van richtlijnen van bevoegd gezag met direct effect op de bedrijfsvoering en/of aanbestedingen.	Milieuschade, imagoschade, financiële schade	2B	Strategisch Compliance Operationeel	repressief	geen	2B	35.000	35.000	
40	Aansprakelijkheid bij het werken voor derden waarvoor WBL geen dekking heeft onder verzekeringen. Bijvoorbeeld aansprakelijkheid voor schade bij gemeentelijke objecten die niet (volledig) is gedekt door de aansprakelijkheidsverzekering	Financiële schade / imago schade	1D	Operationeel Compliance	repressief	Kwaliteit en competenties medewerkers op voldoende niveau houden om ongewenste situaties te voorkomen	1D	25.000	25.000	
41	Capaciteitsproblemen en hogere kosten door krappe arbeidsmarkt	Continuïteitsrisico, hogere kosten a.g.v. inhuur, geen borging kennis. Vertraging in bereiken strategische doelen.	3B	Operationeel	preventief	Actieve communicatie aantrekkelijk werkgeverschap Strategische personeelsplanning	3A	332.500	95.000	
42	Het niet voldoen aan wettelijke voorschriften als gevolg van externe factoren (bijv. het bewust lozen door derden met grote gevolgen voor het influent of gevolgen van het gebrek aan netwerkcapaciteit elektriciteit).	Milieuschade, imagoschade, financiële schade (o.a. risico op boete bevoegd gezag).	3A	Operationeel	repressief	Schadebeheersing door actieve rol CRK, LAC en communicatie met bevoegde gezagen.	3A	95.000	95.000	
43	Het niet beschikbaar zijn van grondstoffen (bijvoorbeeld chemicaliën) en materialen.	Milieuschade, imagoschade, financiële schade	3A	Operationeel	preventief repressief	Daar waar dat kan risicospreiding door contractuele afspraken met leveranciers.	3A	95.000	95.000	
SUBTOTAAL								13.655.000	4.306.000	
Indexering								10%	1.365.000	430.000
TOTAAL								15.020.000	4.736.000	

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Impact COVID-19

WBL is belast met de uitvoering van een overheidstaak met een groot maatschappelijk belang. Kerntaak is het zuiveren van afvalwater binnen de vastgestelde kwaliteitsnormen. De continuïteit en kwaliteit van dit primaire proces is als gevolg van COVID-19 pandemie niet in gevaar.

De effecten van COVID-19 waren begin 2022 niet of nauwelijks meer merkbaar. De beperkingen zijn allemaal opgeheven. Aangezien COVID-19 nooit helemaal weg is, is het belangrijk om hier aandacht voor te blijven hebben en goed voorbereid te zijn, mocht het virus weer opduiken en actief worden. Gezien de beperkte impact zal de stand van zaken aangaande COVID-19 niet meer apart toegelicht worden.

3.5 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Zie hiervoor ook de toelichting in paragraaf 3.1: Ontwikkelingen in vorig begrotingsjaar.

In 2022 zijn de navolgende incidentele baten geïdentificeerd en geboekt:

- In voorgaande jaren gekochte en in de kosten opgenomen materialen, die in 2022 in de voorraad zijn opgenomen voor een bedrag van € 0,02 mln;
- Aanpassing van de voorziening hoog water op basis van een nieuwe beoordeling. Dit heeft geleid tot een vrijval van afgerond € 0,04 mln, welke ten gunste van het resultaat 2022 is geboekt.

In 2022 hebben we de navolgende incidentele lasten geïdentificeerd en geboekt:

- De gevolgen van de corona- en de Oekraïne crisis voor het boekjaar 2022 bedragen ruim € 5,07 mln aan meerkosten. Deze incidentele kosten betreffen :
 - extra afschrijvingskosten droger € 2,40 mln;
 - afschrijven voorraad materialen t.b.v. droger € 0,16 mln;
 - mogelijke claim afzet korrel € 0,50 mln;
 - gestegen kosten chemicaliën ca. € 0,90 mln;
 - gestegen kosten transport ca. € 0,10 mln;
 - wegvallen SDE subsidies € 0,96 mln bestaande uit :
 - TDH, wegvallen omzet 2022 : € 0,07 mln;
 - TDH, afrekeningen voorgaande jaren: € 0,03 mln;
 - zonnepanelen, wegvallen omzet 2022: € 0,65 mln;
 - zonnepanelen, verrekeningen voorgaande jaren: € 0,21 mln.

De impact op de projecten is lastig vast te stellen. WBL is geconfronteerd met langere levertijden van assets zoals pompen en leidingmateriaal. Ook de kosten zijn op vele onderdelen gestegen. In algemene zin is bekend dat de inflatie landelijk 10% bedraagt (gebaseerd op CPI index). De aanname is dat projectkosten en materiaalkosten voor onderhoud, in de exploitatie met een vergelijkbare stijging geconfronteerd zijn.

Ondanks de vele nieuwsberichten over gestegen energieprijzen is de impact op het boekjaar 2022 voor WBL beperkt. Dit komt omdat WBL haar energietarieven voor 2022 had vastgelegd vóórdat de prijzen zijn gestegen. Daardoor blijft de impact in 2022 beperkt tot het wegvallen van de SDE+ subsidie. De impact op 2023 en verder is veel groter.

- Afwaardering aandelen en rekening-courant positie Verdygo B.V.

Jaarlijks wordt in het kader van de jaarrekening een waardebeoordeling van de balansposities van verbonden partijen uitgevoerd. Op basis van de verstrekte informatie moet geconcludeerd worden dat de werkelijke waarde van Verdygo B.V. niet in lijn is met hetgeen WBL verantwoord heeft in haar balans. In het kader van het voorzichtigheidsprincipe heeft in 2022 een afwaardering plaatsgevonden van zowel de waarde van de aandelen (€ 0,02 mln) als rekening courant positie Verdygo B.V. (€ 0,60 mln).

Naast de incidentele baten en lasten is in 2022 de volgende correctie doorgevoerd:

- Correctie projecten integrale planning en informatiebeleidsplan KA € 0,5 mln.

Uit een interne controle is gebleken dat twee investeringsprojecten niet voldeden aan de activa criteria. De op deze projecten verantwoorde uitgaven zijn overgeboekt naar de exploitatie.

- Correctie SAAS projecten € 1,8 mln.
Zie toelichting paragraaf 3.1.

3.6 BEDRIJFSVOERING

Onder bedrijfsvoering wordt verstaan het geheel van interne organisatieonderdelen en processen die ondersteunend zijn aan de primaire processen. Behalve ten behoeve van het goede verloop van de primaire processen zijn de ondersteunende processen (= de bedrijfsvoering zoals bedoeld in de regelgeving), essentieel ten behoeve van de waarborging van de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de beleidsuitvoering. Deze interne organisatieonderdelen en processen vormen onderdeel van de succesfactoren van het programma Zuiveren.

3.7 VERBONDEN PARTIJEN

WBL kent twee verbonden partijen

1. De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Verdygo B.V. gevestigd te Roermond, Maria Theresialaan 99.
Verdygo B.V. is door WBL opgericht ten behoeve van kennisexploitatie en kennisexploratie in samenhang met de Verdygo Bouw- en Ontwerptechniek. Het aandelenkapitaal bedraagt € 20.000 nominaal overeenkomend met 20.000 aandelen. WBL heeft 98% van de aandelen in bezit en heeft 2% van de aandelen om niet overgedragen aan Waterschap Limburg. Per begin van het boekjaar 2022 kende de B.V. naast het aandelenkapitaal van € 20.000 een negatief vermogen van € 0,54 mln. Per einde van het boekjaar 2022 is het negatief vermogen opgelopen tot € 0,60 mln. Hiermee is de schuldpositie gestegen van € 0,55 mln per begin 2022 naar € 0,60 mln ultimo 2022. Gekoppeld aan de opstartfase van Verdygo B.V. heeft WBL een rekeningcourantkrediet verleend tot maximaal € 0,60 mln. Per ultimo 2022 zijn beide balansposities afgewaardeerd tot nul (zie paragraaf 3.5).
2. De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid AquaMinerals B.V. gevestigd te Rijswijk, Groningenhaven 7.
Per 30-12-2022 heeft WBL aandelen verworven in AquaMinerals B.V. met als doel de afzetmogelijkheden van gedroogd slib en van grondstoffen uit afvalwater te vergroten. Het betreft 751 aandelen, zijnde 7,2% van de totaal uitgegeven aandelen, tegen een prijs € 45,50 per aandeel met een totaal van € 34.170,50.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

3.8 FINANCIERING

De uitgaven van WBL worden enerzijds gefinancierd uit de exploitatiebijdrage van Waterschap Limburg, middels kortlopende en langlopende leningen en bijdragen van klanten. Langlopende geldleningen worden in de regel alleen dan afgesloten als dat past binnen de lange termijn financieringsbehoefte. Het toegepaste lineair aflossingsregime leidt tot een gespreide herfinanciering en vermijdt grote renteschokken. Overeenkomstig het financieringsstatuut wordt het grootste deel van de WBL-activa met lang vreemd vermogen gefinancierd. Per 31-12-2022 bedraagt de balanswaarde van de investeringen, beleggingen en uitgeleende langlopende gelden (vaste activa) € 263,8 mln. De financiering hiervan middels reserves en langlopende schulden bedraagt € 237,2 mln. Per ultimo 2022 wordt het verslagjaar 2022 afgesloten met een financieringstekort van € 36,0 mln.

Anders gezegd: een gedeelte van de vaste activa, groot € 36,0 mln, wordt gefinancierd met kortlopende schulden. Onderstaand schema toont hoe de vaste activa per ultimo 2022 zijn gefinancierd.

Financieringswijze	per 31-12-2022	per 01-01-2022
Totaal Activa (Bedragen x € 1.000)	€ 263.789	€ 266.245
Eigen vermogen	€ -9.431	€ -225
Voorzieningen	€ 90	€ 190
Langlopende schulden	€ 237.165	€ 242.153
Kortlopende schulden en overlopende passiva	€ 35.965	€ 24.127

3.8.1 Financieringsstatuut

Onder treasury wordt verstaan het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Dit ten dienste van de publieke taak van het WBL. Het Financieringsstatuut heeft tot doel een formeel kader te scheppen waarbinnen de financiering- en beleggingsactiviteiten van WBL plaatsvinden.

Het Financieringsstatuut is in 2017 geactualiseerd naar aanleiding van gewijzigde wetgeving en door het Algemeen Bestuur vastgesteld met een looptijd van 4 jaren. In december 2021 heeft het bestuur het beleid ongewijzigd vastgesteld met wederom een looptijd van 4 jaren.

3.8.2 Algemene externe ontwikkelingen

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vat 2022 in jaaroverzicht als volgt samen: *2022 was een jaar van grote hoogten en diepe dalen. Stonden 2020 en 2021 in het teken van de gevolgen van corona, in 2022 domineerden vooral de gevolgen van de oorlog in Oekraïne. Hoge energieprijzen en een hoge inflatie zetten dit jaar de toon en leidden in de loop van het jaar tot een historisch dieptepunt van het consumentenvertrouwen en een dipje in de economische groei. Verder kreeg Nederland te maken met een groeiende immigratie, deels als gevolg van de oorlog. Naast de oorlog waren er ook nog de naweëën van corona.*

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Berekeningen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) wijzen uit dat de Nederlandse economie in 2022 met 4,5 procent is gegroeid. Dat is vooral toe te schrijven aan de hogere consumptie door huishoudens en de toename van het handelssaldo.

In de tweede helft van 2021 nam de inflatie toe, met name als gevolg van de prijsontwikkeling van energie, om na de inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022 te stijgen tot historische hoogte. De consumentenprijsindex (CPI) piekte in september (14,5%). Daarna zwakte de inflatie wat af. In de eerste elf maanden van 2022 waren de consumentenprijzen gemiddeld 10,0 procent hoger dan in dezelfde periode van het jaar ervoor. De laatste keer dat de jaarinflatie boven de 10 procent uitkwam was in 1975. Vooral de hoge energieprijzen waren de oorzaak van de hoge inflatie. Energie was in september 200 procent duurder dan in dezelfde maand van 2021. Daarnaast stegen de brandstofkosten tot ongekeerde hoogte.

3.8.3 De ontwikkeling in de financierings-, beleggings- en vermogensbehoefte

In de oorspronkelijke begroting 2022 van het WBL werd een financieringsbehoefte berekend van € 37,3 mln. te financieren middels langlopende geldleningen. Navolgende tabel toont aan hoe de financieringsbehoefte zich in werkelijkheid ontwikkelde.

Bedragen x € 1 mln.	begroot	realisatie
Investerings	45,0	28,5
Aflossingen	17,6	17,8
Afschrijvingen	-25,3	-26,5
Kapitaalbehoefte	37,3	19,8

Door de lagere dan geraamde investeringen is de kapitaalbehoefte 2022 lager dan vooraf begroot. Ter dekking van de kapitaalbehoefte is in 2022 een vaste geldlening aangetrokken met een looptijd van 20 jaar en lineair af te lossen:

- per 1 december een lening ad € 16,0 mln tegen 0,638% rente.

Het aantrekken van langlopende leningen was tevens noodzakelijk om te voldoen aan de kasgeldlimiet. Door het WBL worden geen beleggingen gedaan en/of deposito's uitgezet.

3.8.4 De ontwikkeling van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet

De regels voor een juiste toepassing van het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet heeft als doel een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden te bevorderen en in stand te houden. Om deze doelstellingen te kunnen toetsen hanteert de wet twee instrumenten:

- De renterisiconorm, gedefinieerd als een percentage van de omzet: het totaal van verplichte aflossingen en renteherzieningen mag niet meer bedragen dan 30% van het begrotingstotaal bij aanvang van betreffend jaar. De norm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering van de vaste schuld te beheersen. Het WBL beperkt het renterisico door tenminste 1x per jaar vaste geldleningen op te nemen met een lineair aflossingsregime.
- De kasgeldlimiet. Bij deze gaat het om het inperken van renterisico's op korte schulden. De voor het WBL toegestane netto korte schuld als gemiddelde per kwartaal bedraagt maximaal 23% van het begrotingstotaal.

In 2022 is het WBL binnen de gestelde gemiddelde normen gebleven.
Bij het renterisico bedroeg de realisatie € 17,8 mln ten opzichte van de norm € 25,9 mln.

Begrotingstotaal (aanvang jaar)	86,3
Renterisico	
-norm (30 %)	25,9
-aflossingen	17,8

(Bedragen x € 1 mln.)

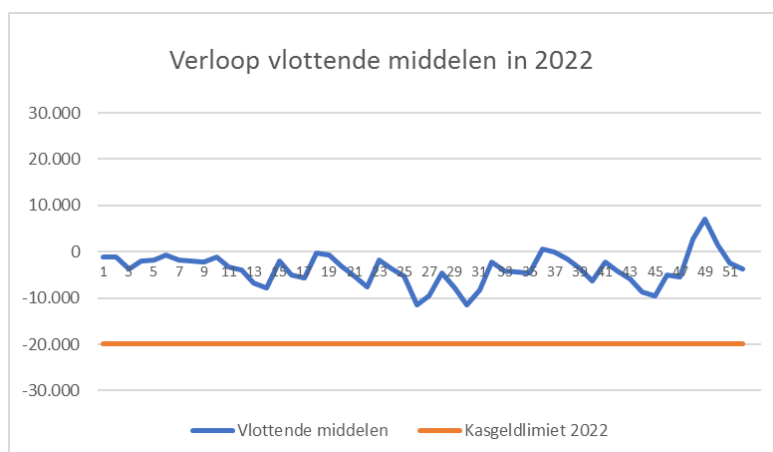
Uit onderstaand overzicht blijkt dat WBL ook binnen de gestelde norm kasgeldlimiet is gebleven.

Kasgeldlimiet: norm is 23% van het begrotingstotaal aanvang jaar (bedragen x € 1 mln)				
	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
norm kasgeldlimiet	-19,85	-19,85	-19,85	-19,85
realisatie gemiddeld	-1,76	-4,23	-5,07	-2,75

3.8.5 Relatie rentevisie en liquiditeitenbeheer

Onderstaande grafiek toont aan dat het rekening-courantsaldo nagenoeg het gehele jaar 2022 negatief is geweest. De laatste jaren wordt een negatief rekening-courantsaldo als acceptabel beschouwd. Reden daarvoor is dat de aan 'rood staan' verbonden rentelasten minimaal zijn en dat het tijdelijk afdekken van de financieringsbehoefte middels kasgeldleningen gedurende de eerste helft van 2022 zelfs tot rentebaten leidt.

Ontwikkeling van vlottende schulden / middelen (per week x € 1.000) :

De fluctuaties in de grafiek zijn het gevolg van:

- het reguliere uitgavenpatroon in de bedrijfsvoering;
- de maandelijkse exploitatiebijdragen van het Waterschap Limburg;
- de nieuwe vaste geldlening ad € 16,0 mln per 1 december.

In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn in 2022 geen kasgeldleningen aangetrokken. Gemiddeld genomen is de norm voor de kasgeldlimiet in geen van de vier kwartalen van 2022 overschreden. Het betalingsverkeer van WBL is volledig gedigitaliseerd, zodat de geldstromen volledig "online" worden afgewikkeld.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

3.8.6 Schatkistbankieren

Hiervoor verwijzen wij naar paragraaf 7.2.2. vlottende activa.

3.8.7 De waterschapfinanciering

WBL is een uitvoeringsorganisatie voor de taak zuiveringsbeheer. De hiervoor benodigde middelen worden ontvangen van Waterschap Limburg. WBL is niet bevoegd om zelf Waterschapsbelastingen te heffen. Waterschap Limburg betaalde op basis van de vaststelling van de Begroting 2022 maandelijks 1/12-deel van de vastgestelde waterschap bijdrage.

3.9 EMU-SALDO

Achtergrond EMU-problematiek

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de EMU (Economische en Monetaire Unie), zijn in het Verdrag van Maastricht een aantal afspraken gemaakt. Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort (lees overheidstekort) van een lidstaat niet meer mag bedragen dan 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Het EMU-saldo is opgebouwd uit het totaal van het Rijk, de sociale fondsen, gemeenschappelijke regelingen en de decentrale overheden. Als de overheden in een jaar meer uitgeven dan ontvangen (op kasbasis) is sprake van een negatief EMU-saldo. Op basis van de afspraken is de EMU-ruimte voor de decentrale overheden in 2019 t/m 2022 bepaald op 0,4% van het BBP. Deze EMU-ruimte voor de decentrale overheden is in 2022 niet nader verdeeld over de individuele organisaties.

Wet Hof

De Wet Hof is op 10 december 2013 aangenomen door de Eerste Kamer.

In de wet zijn o.a. de volgende afspraken verwerkt:

- Het Rijk stuurt alleen op het EMU-tekort voor alle decentrale overheden gezamenlijk (Provincies, Gemeenten en waterschappen). Dit heeft tot voordeel dat hogere EMU-tekorten van de ene groep decentrale overheden in een bepaald jaar gecompenseerd kunnen worden door lagere tekorten of overschotten van andere groepen;
- De Unie van Waterschappen, VNG en IPO hebben uitgesproken dat hiermee naar verwachting voldoende ruimte is voor alle noodzakelijke investeringen, ook om de gezamenlijke ambities uit het InterBestuurlijk Programma (IBP) te realiseren. Overheden hebben bij de aanpak van grote opgaven gekozen voor interbestuurlijke en interdepartementale samenwerking als één overheid. Voor de waterschappen gaat het dan met name om klimaatadaptatie, de energietransitie en de circulaire economie.

Bij sturing op het EMU-saldo zijn voorbeelden van maatregelen voor de waterschappen onder meer:

- Terugbrengen investeringsniveau;
- Verkorting van de activerings-/afschrijvingstermijn.

EMU-saldo 2022

In de Regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) is opgenomen dat in het jaarverslag een specificatie van het EMU-saldo dient te worden opgenomen van het verslagjaar, inclusief de begroting en gewijzigde begroting, en het vorige verslagjaar. De moeilijkheid is dat waterschappen, net zoals de andere decentrale overheden, een ander boekhoudstelsel gebruiken dan waarop het EMU-saldo is gebaseerd. De waterschappen hanteren het baten- en lastenstelsel, terwijl het EMU-saldo is gebaseerd op transactiestelsel (lees kasbasis). Verder geldt dat het investeringsvolume bij de waterschappen grote invloed heeft op het EMU-saldo. Omdat het investeringsvolume van de waterschappen aanzienlijk is, hebben de waterschappen meestal een EMU-tekort. Over 2022 heeft het WBL met € 11,1 mln een negatief EMU-saldo. Dit verschil is met name het gevolg van het negatieve jaarrekeningresultaat.

EMU-saldo				
(bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting	Begroting	Realisatie
	2022	na wijziging 2022	2022	2021
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging/onttrekking aan reserves	-9.631	0	0	-1.626
2 Invloed investeringen (zie staat van vaste activa)				
-/- bruto-investeringsuitgaven	28.937	45.638	47.744	35.404
+ investeringssubsidies	428	692	2.798	1.430
+ verkoop materiële en immateriële activa	0	0	0	0
+ afschrijvingen	26.480	25.333	25.295	24.938
3 Invloed voorzieningen				
+ toevoegingen aan voorzieningen t.i.v. exploitatie	61	0	0	190
-/- onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	53	0	0	0
-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	107	0	0	0
+ eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen	0	0	0	0
4 Invloed reserves				
-/- eventuele betalingen rechtstreeks uit reserves	0	0	0	0
+ eventuele externe vermeerderingen van reserves	0	0	0	0
5 Deelnemingen en aandelen				
+ boekverlies	620	0	0	0
-/- boekwinst	0	0	0	0
EMU-saldo	-11.139	-19.613	-19.651	-10.472

3.10 OPENBAARHEIDSPARAGRAAF

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De implementatie wordt in fasen uitgevoerd en dient eind 2025 volledig geïmplementeerd te zijn.

Met deze nieuwe wet is een belangrijke stap gezet naar een opener overheid. De Woo vergroot voor iedereen de toegang tot overheidsinformatie, bevordert de actieve openbaarmaking en actualiseert de regels voor openheid en openbaarheid. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB). Met deze op grond van de Woo verplichte openbaarheidsparagraaf wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van de Woo in het verslagjaar 2022. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in 7 thema's:

1. Actieve openbaarmakingsplicht voor elf verplichte document categorieën;
2. Inspanningsverplichting tot openbaarmaking van andere documenten;
3. Passieve openbaarmaking (op verzoek);
4. Informatiehuishouding;

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

5. Aanstelling en in dienst hebben van een Woo contactpersoon;
6. Andere activiteiten om de Woo te implementeren;
7. Besteding incidentele subsidie.

WBL werkt op dit onderwerp intensief samen met Waterschap Limburg en heeft voor de implementatie van de Woo een project opgestart. Begin 2023 wordt de nulmeting afgerond en vervolgens zal het software programma PPlatform Open OverheidsInformatie (PLOOI), welke door rijksoverheid ter beschikking is gesteld, geïmplementeerd worden. Uiteindelijk is het de verwachting dat de Woo voor eind 2025 gerealiseerd is. Belangrijk hierbij is om met betrekking tot dit onderwerp voldoende bewustwording te creëren binnen WBL en WL.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

waterschapsbedrijf
limburg
water. samen halen we er meer uit

JAARREKENING

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

4 De exploitatierekening naar programma's

Dit hoofdstuk bevat een overzicht van de gerealiseerde netto-kosten van de programma's die zijn opgenomen in de programmaverantwoording.

WBL kent één programma Zuiveren en één kostendrager zuiveringsbeheer.

(Bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2022	2021
Kosten	95.517	86.402	86.294	88.158
Eigen baten WBL	5.902	6.418	6.310	10.001
Netto kosten	89.615	79.984	79.984	78.157
Bijdrage Waterschap	79.984	79.984	79.984	76.531
Gerealiseerd resultaat	-9.631	0	0	-1.626

De netto kosten zijn € 9,63 mln hoger dan gebudgetteerd. Zie ook paragraaf 2.1.3: Zuiveren wat heeft het gekost.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. B.', is written over the 'Paraaf:' label.

5 De exploitatierekening naar kosten- en opbrengst dragers

5.1 KOSTEN VAN DE STAFEEHEDEN NAAR BBP-OPZET

De sector Bedrijfsondersteuning verleent ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de primaire procesonderdelen van de uitvoerende sectoren. De hieraan verbonden kosten worden via de ondersteunende beheerproducten doorbelast aan de afnemende sectoren en vervolgens toegerekend aan de beleidsproducten volgens de BBP-opzet (Beleids- en Beheerproces) bij waterschappen.

5.2 LASTEN NA DOORBEREKENING VAN DE KOSTEN VAN OVERHEAD

Volg- nr.	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
1	Planvorming	692	738	714	561
11	Eigen plannen	692	738	714	561
2	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	88.196	80.399	80.824	82.097
21	Getransporteerd afvalwater	17.165	16.038	15.744	18.049
22	Gezuiverd afvalwater	49.658	47.992	48.696	46.595
23	Verwerkt slib	21.373	16.369	16.384	17.453
4	Beheersing van lozingen	504	388	369	473
41	WVO-vergunningen en meldingen	0	0	0	0
43	Rioleringsplannen en subsidies lozingen	504	388	369	473
6	Bestuur en externe communicatie	1.343	1.115	1.034	1.130
61	Bestuur	489	416	420	393
62	Externe communicatie	854	699	614	737
81	Dekkingsmiddelen	0	0	96	0
8101	Onvoorzien	0	0	96	0
0	Geactiveerde lasten	1.802	2.109	2.290	2.027
01	Geactiveerde lasten bouwprojecten	1.802	2.109	2.290	2.027
	Door baten gecompenseerde kosten van ondersteunende beheerproducten (reeds toegerekend)	2.980	1.653	968	1.870
	TOTAAL LASTEN	95.517	86.402	86.295	88.158
	TOTAAL BATEN	85.886	86.402	86.295	86.532
	Gerealiseerd resultaat	-9.631	0	0	-1.626

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

5.3

BATEN NA DOORBEREKENING VAN DE KOSTEN VAN OVERHEAD

Volg- nr.	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
1	Planvorming	0	0	0	0
11	Eigen plannen	0	0	0	0
2	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	1.949	2.471	2.472	6.024
21	Getransporteerd afvalwater	2.068	1.460	1.461	4.442
22	Gezuiverd afvalwater	-128	904	904	1.493
23	Verwerkt slib	9	107	107	89
4	Beheersing van lozingen	325	571	571	314
41	WVO-vergunningen en meldingen	0	0	0	0
43	Rioleringsplannen en subsidies lozingen	325	571	571	314
5	Heffing en invordering	0	0	0	0
51	Belastingheffing	0	0	0	0
52	Invordering	0	0	0	0
6	Bestuur en externe communicatie	4	10	10	5
61	Bestuur	4	10	10	5
62	Externe communicatie	0	0	0	0
81	Dekkingsmiddelen	79.985	79.984	79.984	76.531
8102	Mutatie algemene reserve		0	0	
8103	Bijdrage van Waterschap	79.985	79.984	79.984	76.531
0	Geactiveerde lasten	2.082	2.306	2.290	2.389
7101	Geactiveerde lasten bouwprojecten	2.082	2.306	2.290	2.389
	Door baten gecompenseerde kosten van ondersteunende beheerproducten (reeds toegerekend)	1.541	1.060	968	1.269
	TOTAAL BATEN	85.886	86.402	86.295	86.532

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

6 De exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten

Rekeningresultaat en de bijgestelde begroting

Na vaststelling van de bestuursbegroting (oorspronkelijke begroting) heeft het Algemeen Bestuur diverse begrotingswijzigingen vastgesteld. Per saldo is de bijdrage van het Waterschap Limburg hierdoor niet gewijzigd.

Begrotingswijzigingen 2021 (Bedragen in € 1.000)	Begroting 2022	Mutaties ====>	Werkbegroting 2022	Mutaties ====>	Begroting na wijziging 2022
Kapitaallasten	29.026	38	29.064	-190	28.874
Lasten sectoren	57.268	-38	57.230	298	57.528
Eigen baten	6.310	0	6.310	108	6.418
Bijdrage Waterschap	79.984	0	79.984	0	79.984
Resultaat	0	0	0	0	0

Doordat voor de aangegeven begrotingswijzigingen al besluitvorming door het Algemeen Bestuur heeft plaatsgevonden, worden deze niet meer afzonderlijk toegelicht en wordt de onderhavige jaarrekening vergeleken met de bijgestelde begroting. Dit is in overeenstemming met de toetsing in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

6.1 EXPLOTATIERESULTAAT 2022

Het boekjaar 2022 is afgesloten met een negatief resultaat van € 9,63 mln.

Exploitatierkening (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
LASTEN				
Rentelasten	3.451	3.541	3.731	3.758
Afschrijving	26.480	25.333	25.295	24.938
Totaal kapitaallasten	29.931	28.874	29.026	28.696
Salarissen	15.018	15.159	14.391	13.644
Sociale lasten	4.229	4.142	3.880	3.906
Overige personeelslasten	951	1.061	981	886
Personeel van derden	2.690	830	1.228	2.297
Voormalig personeel en bestuur	156	93	93	195
Totaal personeelslasten	23.044	21.285	20.573	20.928
Duurzame gebruiksgoederen	1.275	646	720	542
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	4.398	3.555	4.067	3.340
Energie	8.735	8.643	8.793	8.260
Huren en rechten	393	213	126	397
Verzekeringen	237	197	192	212
Belastingen	1.014	1.003	1.022	1.054
Onderhoud door derden	11.836	10.250	10.369	13.299
Overige diensten door derden	14.530	11.484	11.194	10.939
Totaal goederen en diensten van derden	42.420	35.990	36.482	38.042
Bijdrage aan bedrijven	34	142	43	365
Bijdragen aan overheden	51	73	73	93
Bijdragen aan overigen	36	38	0	35
Totaal bijdragen aan derden	121	253	116	493
Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	96	0
Totaal toevoegingen aan voorzieningen	0	0	96	0
TOTAAL LASTEN	95.517	86.402	86.295	88.158
BATEN				
Financiële baten	49	10	10	36
Personeelsbaten	152	17	0	103
Goederen en diensten aan derden	4.397	3.298	3.298	6.152
Bijdrage van derden	-159	787	712	1.321
Interne verrekeningen	0	0	0	0
Geactiveerde personeelslasten	1.936	2.176	2.160	2.252
Geactiveerde bouwrente	147	130	130	137
Onttrekking aan voorziening	0	0	0	0
Resultaat deelnemingen	-620	0	0	0
TOTAAL BATEN	5.902	6.418	6.310	10.001
TOTAAL NETTO KOSTEN	89.615	79.984	79.984	78.157
BIJDRAGE WATERSCHAP	79.984	79.984	79.984	76.531
GEREALISEERD SALDO VAN BATEN EN LASTEN	-9.631	0	0	-1.626
Algemene reserve	1.201	0	0	0
Risicoreserve	0	0	0	676
Bestemmingsreserve innovatie	0	0	0	200
Reserve innovatie en duurzaamheid	0	0	0	0
Totaal toevoegingen aan reserves (lasten)	1.201	0	0	876
Algemene reserve	0	0	0	876
Risicoreserve	1.201	0	0	0
Bestemmingsreserve innovatie	0	0	0	0
Reserve innovatie en duurzaamheid	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen aan reserves (baten)	1.201	0	0	876
SALDO MUTATIES RESERVES	0	0	0	0
GEREALISEERD RESULTAAT	-9.631	0	0	-1.626
PERSONEEL				
Aantal formatieplaatsen (fte's)	227,0	227,0	227,0	227,0
waarvan structureel bezet per ultimo (*)	219,2			206,3

(*) hiermee wordt aangeduid de per die datum structureel ingevulde formatie (vaste formatie + proeftijd-formatie + boven formatief), dus niet de tijdelijk ingevulde formatie (uitzendkrachten e.d.)

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In de toelichting op de exploitatierekening is een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de gerealiseerde baten en lasten opgenomen. WBL voert in het kader van BBVW één programma uit en de toets op begrotingsrechtmatigheid wordt op programmaniveau uitgevoerd op de lasten.

Totaal lasten 2022 begroot na wijziging:	€ 86,40 mln
Totaal lasten 2022 gerealiseerd:	€ 95,51 mln
Per saldo hogere lasten:	€ 9,11 mln

Daarnaast waren de baten lager dan begroot (€ 0,52 mln waardoor het resultaat negatief uitkomt op € 9,63 mln).

Het bestuur is middels directierapportages geïnformeerd over de hogere gerealiseerde lasten ten opzichte van de begrote lasten.

6.2 LASTEN NAAR SOORT

Volg- nr.	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
41	Rente en afschrijvingen	29.931	28.874	29.026	28.696
4101	Externe rentelasten	3.446	3.531	3.721	3.753
4102	Interne rentelasten	4	10	10	5
4103	Afschrijvingen van activa	26.480	25.333	25.295	24.938
4104	Afschrijvingen boekverliezen	0	0	0	0
42	Personeelslasten	23.044	21.285	20.573	20.928
4201	Salarissen huidig personeel en bestuurders	15.018	15.159	14.391	13.644
4202	Sociale premies	4.229	4.142	3.880	3.906
4204	Overige personeelslasten	951	1.061	981	886
4205	Personeel van derden	2.690	830	1.228	2.297
4206	Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	156	93	93	195
43	Goederen en diensten van derden	42.420	35.990	36.482	38.042
4301	Duurzame gebruiksgoederen	1.275	646	720	542
4302	Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	4.398	3.555	4.067	3.340
4303	Energie	8.735	8.643	8.793	8.260
4304	Huren en rechten	393	213	126	397
4305	Leasebetalingen	0	0	0	0
4306	Pachten en erfpachten	0	0	0	0
4307	Verzekeringen	237	197	192	212
4308	Belastingen	1.014	1.003	1.022	1.054
4309	Onderhoud door derden	11.836	10.250	10.369	13.299
4310	Overige diensten door derden	14.530	11.484	11.194	10.939
44	Bijdragen aan derden	121	253	116	493
4401	Bijdragen aan bedrijven	34	142	43	365
4402	Bijdragen aan overheden	51	73	73	93
4403	Bijdragen aan overigen	36	38	0	35
45	Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	96	0
4501	Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	0	0
4502	Onvoorzien	0	0	96	0
46	Kostentoerekening	0	0	0	0
4601	Toegerekende kapitaallasten	29.927	28.925	28.886	28.691
4602	Doorberekende kapitaallasten	-29.927	-28.925	-28.886	-28.691
	Totaal Kosten	95.517	86.402	86.295	88.159
	Totaal Baten	85.886	86.402	86.295	86.532
	Gerealiseerd resultaat	-9.631	0	0	-1.627

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Lasten 2022: verschil met 2021

(Bedragen x € 1 mln.)	Realisatie 2022	Realisatie 2021	Vershil
Rente en afschrijvingen	29,93	28,70	1,23
Personeelslasten	23,04	20,93	2,11
Goederen en diensten van derden	42,42	38,04	4,38
Bijdrage aan derden	0,12	0,49	-0,37
Toevoeging aan voorzieningen en onvoorzien	0,00	0,00	0,00
Totaal	95,52	88,16	7,35

Ten opzichte van de jaarrekening 2021 zijn de lasten met € 7,35 mln toegenomen als gevolg van:

- hogere kapitaallasten (€ 1,23 mln) door met name:
 - een stijging van de afschrijvingskosten door een toename van de materiële vaste activa waaronder extra afschrijving droger;
 - deels gecompenseerd door een daling van de rentetarieven op langlopende leningen.
- hogere personeelslasten (€ 2,11 mln) door met name:
 - hogere kosten salarissen, pensioen en sociale lasten doordat er meer personeel in vaste loondienst is, CAO verhogingen en uitkeringen, hoger ziekteverzuim, reguliere salarisverhogingen, mutatie IKB verlof, hogere woon-werk vergoedingen, lagere thuiswerkvergoedingen en eenmalige uitkering;
 - hogere kosten voor inhuur personeel van derden door het niet tijdig kunnen invullen van vacatures;
 - hogere overige personeelslasten;
 - lagere kosten voormalig personeel en Bestuur.
- hogere uitgaven voor goederen en diensten van derden (€ 4,38 mln) door met name:
 - hogere energiekosten met name door de energiecrisis;
 - gelijkblijvende kosten huren en rechten;
 - iets hogere kosten verzekeringen;
 - iets lagere uitgaven aan belastingen als gevolg van met name lagere kosten verontreinigingsheffing Rijkswateren 2022 (€ 0,13 mln). Daartegenover stond wel een afrekening voorgaande jaren (€ 0,10 mln);
 - lagere uitgaven onderhoud door derden met name lagere kosten schoonmaak, mechanisch- en elektra onderhoud. Daartegenover staan hogere kosten voor onderhoud automatisering, onderhoud leidingen, EM onderhoud en afboeking voorraad droger;
 - hogere uitgaven voor overige diensten door derden met name door hogere externe adviezen en onderzoek, overige diensten door derden en claim afzet korrel;
 - hogere uitgaven voor duurzame gebruiksgoederen;
 - hogere uitgaven voor overige gebruiks- en verbruiksgoederen als gevolg van met name gestegen prijzen chemicaliën;
- lagere bijdrage aan derden (€ 0,37 mln) als gevolg van met name het wegvallen van bijdragen in het kader van innovatieonderzoek Big Data Platform.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Lasten 2022: verschil met de bijgestelde begroting 2022

(Bedragen x € 1 mln.)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Vershil
Rente en afschrijvingen	29,93	28,87	1,06
Personeelslasten	23,04	21,29	1,75
Goederen en diensten van derden	42,42	35,99	6,43
Bijdrage aan derden	0,12	0,25	-0,13
Toevoeging aan voorzieningen en onvoorzien	0,00	0,00	0,00
Totaal	95,52	86,40	9,11

De gerealiseerde lasten zijn € 9,11 mln hoger dan begroot als gevolg van:

- hogere kapitaallasten (€ 1,06 mln) door:
 - hogere afschrijvingskosten als gevolg van met name extra afschrijving Droger.
 - lagere rentelasten als gevolg van een renteherziening van een langlopende lening;
- hogere personeelslasten (€ 1,75 mln) door:
 - hogere kosten personeel van derden door niet (tijdig) invullen van de formatieruimte, overspannen arbeidsmarkt, hoger ziekteverzuim dan de Verbaan norm;
 - hogere kosten voormalig personeel en Bestuur. Betreft aanvullende WGA en WW uitkeringen;
 - lagere kosten personeel, pensioen en overige personeelskosten door niet invullen formatieruimte.
- hogere uitgaven voor goederen en diensten van derden (€ 6,43 mln) als gevolg van diverse onder- en overschrijdingen (zie paragraaf 3.1 ontwikkelingen in het vorig begrotingsjaar, paragraaf 3.5 incidentele baten en lasten en paragraaf 2.1.2. Zuiveren wat heeft het gekost);
- lagere bijdrage aan derden (0,13 mln) door lagere bijdragen dan begroot.

6.3 BATEN NAAR SOORT

Volg- nr.	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
81	Financiële baten	49	10	10	36
8101	Externe rentebaten	45	0	0	32
8102	Interne rentebaten	4	10	10	5
8103	Dividenden en bonusuitkeringen	0	0	0	0
82	Personeelsbaten	152	17	0	103
8201	Baten ivm salarissen en sociale lasten	32	0	0	31
8202	Uitlening van personeel	118	17	0	69
8203	Uitlening van personeel	2	0	0	3
83	Goederen en diensten aan derden	4.397	3.298	3.298	6.152
8301	Verkoop van grond	0	0	0	0
8302	Verkoop van duurzame goederen	0	0	0	0
8303	Verkoop van overige goederen	42	44	44	45
8304	Opbrengst uit grond en water	19	27	27	16
8305	Huuropbrengst uit overige eigendommen	934	939	939	918
8306	Diensten voor derden	3.402	2.288	2.287	5.173
84	Bijdragen van derden	-159	787	712	1.321
8401	Bijdragen van overheden	-175	787	712	1.301
8402	Bijdragen van overigen	16	0	0	20
86	Interne verrekeningen	2.082	2.306	2.290	2.389
8601	Onttrekkingen aan voorzieningen	0	0	0	0
8602	Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
8603	Geactiveerde lasten	2.082	2.306	2.290	2.389
87	Deelnemingen	-620	0	0	0
8701	Resultaat deelnemingen	-620	0	0	0
	Totaal Opbrengsten Waterschapsbedrijf	5.902	6.418	6.310	10.001
	Bijdrage van Waterschap	79.984	79.984	79.984	76.531
	Totaal Opbrengsten	85.886	86.402	86.294	86.532

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Baten 2022: verschil met 2021

(Bedragen x € 1 mln.)	Realisatie 2022	Realisatie 2021	Vershil
Bijdrage Waterschap	79,98	76,53	3,45
Eigen baten WBL	4,44	7,61	-3,17
Geactiveerde lasten	2,08	2,39	-0,31
Resultaat deelnemingen	-0,62	0,00	-0,62
Totaal	85,88	86,53	-0,65

Ten opzichte van 2021 zijn de baten met € 0,65 mln afgenomen als gevolg van:

- hogere bijdrage van het Waterschap Limburg (€ 3,45 mln);
- lagere eigen baten (€ 3,17 mln) door met name lagere bijdrage goederen en diensten (geen project minigemalen) en lagere bijdrage van derden (geen SDE subsidies, Hoog Water en poederkooldosering/Stowa);
- lagere geactiveerde lasten (€ 0,31 mln) als gevolg van lagere gerealiseerde directe projecturen;
- negatief resultaat (€ 0,62 mln) op resultaat deelnemingen door afwaardering waardering Verdygo B.V.

Baten 2022: verschil met bijgestelde Begroting 2022

(Bedragen x € 1 mln.)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Vershil
Bijdrage Waterschap	79,98	79,98	0,00
Eigen baten WBL	4,44	4,11	0,33
Geactiveerde lasten	2,08	2,31	-0,23
Resultaat deelnemingen	-0,62	0,00	-0,62
Totaal	85,89	86,40	-0,52

De gerealiseerde baten zijn € 0,52 mln lager dan begroot als gevolg van:

- hogere eigen baten (€ 0,33 mln) door een saldo van diverse posten waaronder niet begrote doorberekende kosten extra bemonsteringen COVID-19, geen SDE subsidies, hogere personeelsbaten en hogere bijdrage goederen en diensten;
- lagere geactiveerde lasten dan begroot (€ 0,23 mln);
- negatief resultaat op resultaat deelnemingen (€ 0,62 mln) door afwaardering Verdygo B.V.

6.4 ONZEKERHEDEN IN DE BATEN EN LASTEN

Een mogelijke claim van de korrelafnemer in verband met stoppen van leveringen. Deze claim is opgenomen in het resultaat (zie paragraaf 3.5 incidentele baten en lasten).

7 Balans en toelichting

7.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2022

Activa (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
1. Vaste activa		
1. Immateriële vaste activa	1.796	1.838
2. Materiële vaste activa	239.991	244.790
3. Financiële vaste activa	159	20
4. Immateriële vaste activa in uitvoering	0	0
5. Materiele vaste activa in uitvoering	17.281	12.314
	259.227	258.962
2. Vlottende activa		
1. Voorraden	3.136	2.782
2. Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar	0	0
3. Liquide middelen	24	777
4. Kortlopende vorderingen	967	2.666
5. Overlopende activa	435	1.058
	4.562	7.283
	263.789	266.245
Passiva (Bedragen x € 1.000)	31 december 2022	31 december 2021
3. Eigen vermogen		
1. Algemene reserve		
Algemene reserve	0	0
Risicoreserve	0	1.201
	0	1.201
2. Bestemmingsreserves		
Reserve innovatie en duurzaamheid	0	0
Bestemmingsreserve innovatie	200	200
	200	200
3. Gerealiseerd resultaat	-9.631	-1.626
	-9.431	-225
4. Voorzieningen	90	190
	90	190
5. Vaste schulden met looptijd van 1 jaar of langer		
1. Geldleningen (niet obligatie, niet van overheden)	237.165	242.153
2. Langlopende leaseverplichtingen	0	0
	237.165	242.153
6. Netto vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar		
1. Kasgeldleningen	0	0
2. Rekening-courant verhoudingen	0	0
3. Schulden aan kredietinstellingen	3.702	0
4. Schulden aan leveranciers	6.232	4.441
5. Schulden aan belastingen, sociale en pensioenpremies	1.922	1.194
6. Overige kortlopende schulden	22.144	17.802
	34.000	23.437
7. Overlopende passiva		
1. Overlopende passiva	1.965	690
	1.965	690
	263.789	266.245

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

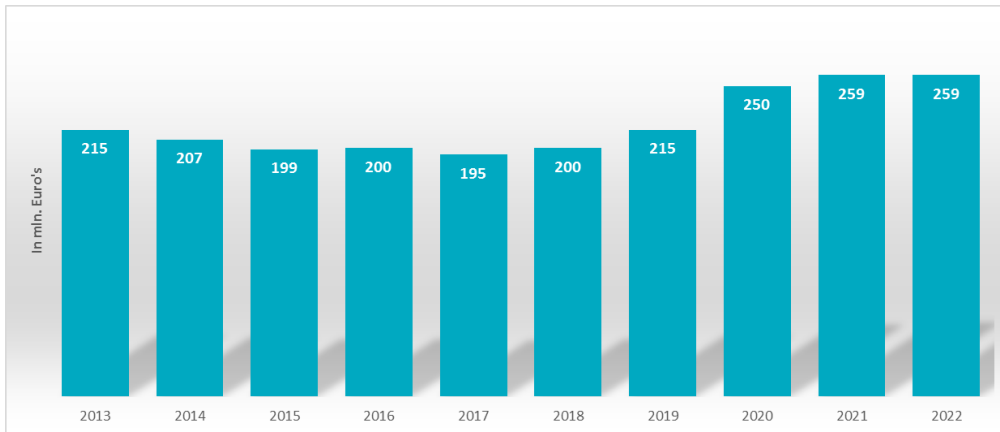
Paraaf:

7.2 TOELICHTING BALANS

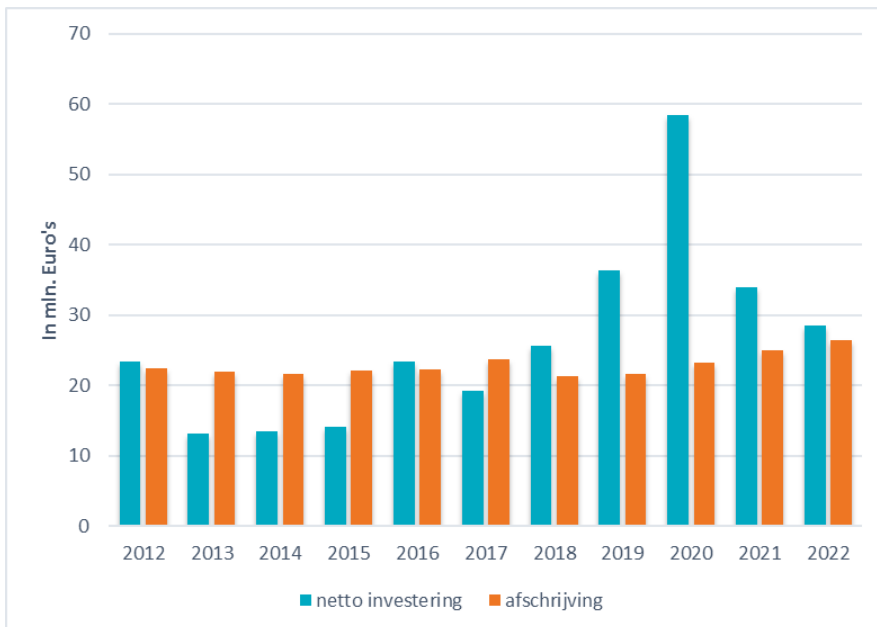
7.2.1 Vaste activa

Vaste activa totaal

Ten opzichte van vorig jaar is de waarde van de vaste activa toegenomen met een bedrag van € 0,27 mln, wat wordt veroorzaakt door hogere investeringsuitgaven in het afgelopen jaar in relatie tot de redelijk stabiele afschrijvingskosten (grafiek 2). In bijlage 1 zijn de vaste activa nader gespecificeerd. In grafiek 1 is de ontwikkeling van de vaste activa over de jaren 2013 tot en met 2022 grafisch weergegeven.

Grafiek 1: Ontwikkeling vaste activa 2013-2022

Grafiek 2: Netto-investeringen versus afschrijvingen 2012-2022

Immateriële vaste activa

De waarde van de immateriële vaste activa daalt met € 0,04 mln naar € 1,80 mln zijnde het saldo van de investeringen/desinvesteringen ad € 1,56 mln, de afschrijvingen ad € 1,10 mln en bijdrage van derden ad € 0,50 mln.

SVA	omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Investering- Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage van Derden	Duurzame waardevermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Immateriële vaste activa		1.837.501	1.565.657	1.102.863	504.315	0	1.795.980
0101	Uitgaven afsluiten geldleningen	0	0	0	0	0	0
0102	Uitgaven onderzoek/ontwikkeling	1.837.501	1.565.657	1.102.863	504.315	0	1.795.980
0103	Subsidies/ bijdragen aan derden	0	0	0	0	0	0
0104	Afkoopsommen aan overheden	0	0	0	0	0	0
	Overige immateriële activa	0	0	0	0	0	0

De investeringen hebben betrekking op de post 'onderzoek en ontwikkeling' en bestaat uit meerdere projecten gericht op studie en onderzoek naar nieuwe technologieën en ontwikkelingen.

Materiële vaste activa

De waarde van de materiële vaste activa daalt met € 4,80 mln naar € 239,99 mln zijnde het saldo van de investeringen/desinvesteringen ad € 18,89 mln, de reguliere afschrijvingen ad € 22,97 mln en bijdrage van derden ad € 0,72 mln.

SVA	omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Investering- Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage van Derden	Duurzame waardevermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Materiële vaste activa		244.789.971	18.897.337	22.974.569	721.779	0	239.990.960
0201	Gronden	7.994.129	0	0	0	0	7.994.129
0202	Vervoermiddelen en werktuigen	93.156	0	93.156	0	0	0
0203	Overige bedrijfsmiddelen	13.414.366	1.367.680	2.724.897	0	0	12.057.148
0204	Kantoren, centrale werkplaatsen	11.836.905	272.623	975.295	68.845	0	11.065.388
02071	ZTW: Transportsysteem	38.073.397	12.976.457	3.627.034	652.934	0	46.769.886
02072	ZTW: Zuiveringsinstallaties	164.981.896	2.244.485	13.990.362	0	0	153.236.019
02073	ZTW: Slibontwateringsinstallaties	5.384.107	4.426.099	1.167.426	0	0	8.642.781
02074	ZTW: Drogers	3.012.015	-2.390.007	396.399	0	0	225.609
0210	Overige materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0

In het bedrag van de afschrijving zit een desinvestering van de droger van € 2,40 mln als gevolg van het sluiten van de droger. Zie ook paragraaf 3.1 en 3.5.

Financiële vaste activa

De waarde van de financiële vaste activa stijgt met € 0,14 mln naar € 0,16 mln. De toename bestaat uit de nieuwe deelneming AquaMinerals B.V. van € 34.170, een borgstelling aan Aquaminerals B.V. van € 125.000 en een afname door de afwaardering van de deelneming Verdygo BV met € 20.000 tot € 0. Zie ook hoofdstuk 3, paragraaf 3.7.

SVA	omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Investering- Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage van Derden	Duurzame waardevermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Financiële vaste activa		20.000	139.171	0	0	0	159.171
0301	Aandelen en deelnemingen	20.000	139.171	0	0	0	159.171
0303	Vaste leningen aan ambtenaren	0	0	0	0	0	0
0304	Vaste leningen aan overheden	0	0	0	0	0	0

Immateriële vaste activa in uitvoering

De waarde van de immateriële vaste activa in uitvoering is niet gewijzigd en blijft € 0,00 mln omdat alle projecten afgerond en geactiveerd zijn.

SVA	omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Investering- Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage van Derden	Duurzame waardevermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Immateriële vaste activa (OHW)		0	0	0	0	0	0
701101	Uitgaven afsluiten geldleningen	0	0	0	0	0	0
701201	Onderzoek en ontwikkeling	0	0	0	0	0	0

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Materiële vaste activa in uitvoering

De waarde van de materiële vaste activa in uitvoering stijgt met € 4,97 mln naar € 17,28 mln. Enerzijds door de start van de uitvoering van een aantal grote projecten in 2022 die nog niet geactiveerd zijn. Betreft projecten zoals Chemicaliën tanks (€ 1,8 mln), Heibloem-Roggel vervangen transportsysteem (€ 1,3 mln) en Westelijke Mijnstreek transportsysteem (€ 5,7 mln). Anderzijds doordat projecten geactiveerd zijn zoals Assetbase Inspectie leidingen Grubbenvorst (€ 1,1 mln), Beesel Lommerbergen transportsysteem (€ 1,1 mln) en Terreinverlichting diverse rwzi's (€ 0,80 mln).

Naar verwachting worden projecten die per ultimo 2022 nog een restant krediet hebben binnen een periode van maximaal 3 jaren geëffectueerd.

SVA	omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings- Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage van Derden	Duurzame waardevermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Materiële vaste activa (OHW)		12.314.276	4.168.996	0	-798.112	0	17.281.383
	Gronden	0	0	0	0	0	0
712001	Vervoermiddelen en werktuigen	5.323	1.430	0	0	0	6.753
713001	Overige bedrijfsmiddelen	1.737.050	-1.355.922	0	-227.823	0	608.951
714001	Kantoren, centrale werkplaatsen	0	0	0	0	0	0
717xxx	Zuiveringstechnische werken	10.571.903	5.523.488	0	-570.289	0	16.665.679
		0	0	0	0	0	0

Investerings

In de Meerjarenraming 2022-2031 en begroting 2022 zijn de netto projectuitgaven voor 2022 geraamd op € 45,0 mln.

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

De werkelijke uitgaven in 2022 zijn met € 28,5 mln, € 16,5 mln lager dan het geplande investeringsniveau van € 45,0 mln. De volgende tabel geeft een overzicht van de verschillen tussen geraamde en gerealiseerde uitgaven in 2022:

(Bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Bruto investeringen	28.937	45.638	47.744	35.404
Subsidie/bijdragen	428	692	2.798	1.430
Netto investeringen	28.509	44.946	44.946	33.974

(Bedragen x €1.000)	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Transport	17.291	13.870	21.022	6.854
Zuiveren	4.828	24.075	10.391	23.517
Slib	4.245	3.941	4.559	861
Automatisering	1.922	2.874	7.659	1.032
Dienstauto's	91	82	1.105	9
Huisvesting	133	104	210	1.701
Totaal	28.509	44.946	44.946	33.974

In paragraaf 2.1.2 zijn de belangrijkste oorzaken van de lagere dan geplande realisatie opgenomen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

7.2.2 Vlottende activa

Vorraden / grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik

Nadat in 2018 het Centraal Magazijn is geopend is WBL gestart om de ontvangst en uitgifte van goederen/ inkopen (grond- en hulpstoffen) via de voorraadrekeningen te boeken. In 2019 t/m 2021 heeft er een inhaalslag plaatsgevonden met betrekking tot het verhuizen van voorraden van de rwzi's naar het centraal magazijn. In 2022 zijn er nog een paar kleine verhuizingen geweest en daarmee is dit traject afgerond. De waarde per ultimo 2022 bedraagt € 3,14 mln. Het betreft onderdelen en materialen van zuiveringsinstallaties.

Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar

Onder de post overige uitzettingen wordt de aan werknemers verstrekte kleine kas verantwoord. Deze zijn er sinds 2020 niet meer.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit een schuld bij de NWB-bank (€ 3,70 mln) en een tegoed bij de Rabobank (€ 0,02 mln).

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden voor zover die een drempelbedrag, zijnde 0,75% van de bruto-exploitatiekosten uit de begroting, te boven gaan (gemiddelde per kwartaal). De verplichting tot schatkistbankieren is voor decentrale overheden geregeld in de wet Fido. Met ingang van boekjaar 2014 geldt ook de verplichting om in de jaarrekening verantwoording af te leggen over schatkistbankieren. Dit drempelbedrag voor 2022 bedroeg € 1.725.890. In 2022 is tijdelijk gebruik gemaakt van schatkistbankieren. Zie onderstaande tabel. Aan de regelgeving inzake schatkistbankieren is in 2022 voldaan.

2022	Naar schatkistbankieren	van schatkistbankieren	Saldo einde kwartaal
1e kwartaal	€ 15.000.000	€ 5.000.000	€ 10.000.000
2e kwartaal	€ -	€ -	€ 10.000.000
3e kwartaal	€ -	€ 10.000.000	€ -
4e kwartaal	€ -	€ -	€ -

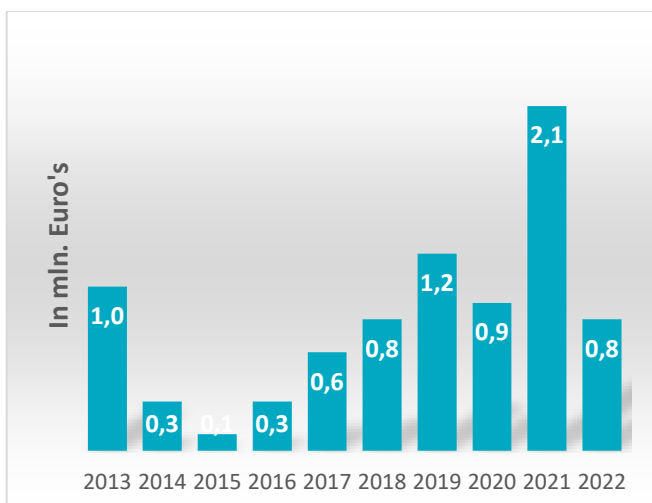
Kortlopende vorderingen

Vordering op crediteuren bedraagt € 0,14 mln.

Vorderingen op debiteuren:

Van het openstaande debiteurensaldo per ultimo 2022 ad € 0,83 mln betrof het € 0,05 mln vorderingen op de gelieerde bedrijven Verdygo BV en Waterschap Limburg.

Van het openstaande debiteurensaldo is bij € 0,02 mln de betaaltermijn van 30 dagen overschreden. Per 26-4-2023 staat er niets meer open. Onderstaand is de ontwikkeling van het debiteurensaldo grafisch weergegeven. Er zijn geen openstaande posten met kans op incourantheid c.q. risico.

Grafiek 3: Ontwikkeling debiteurensaldo 2013-2022

Op 31 december 2022 bedroeg de vordering op gelieerd bedrijf Verdygo B.V. € 0,60 mln in de vorm van een rekening-courant krediet. Het gemaximeerde bedrag van de rekening-courant verhouding met Verdygo B.V. is € 0,60 mln. Per 31 december 2022 is het bedrag van de rekening-courant afgewaardeerd naar € 0. Zie toelichting paragraaf 3.5 en 3.7.

Overlopende activa

De post van € 0,44 mln bestaat vooral uit:

- vooruitbetaalde crediteurenfacturen (€ 0,35 mln);
- te ontvangen bedrag klanten (€ 0,06 mln);
- tussenrekening salarissen (€ 0,01 mln);

7.2.3 Eigen vermogen

Het eigen vermogen van WBL is te verdelen in de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat.

Reserves kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en vanuit bedrijfseconomisch en bestuurlijk oogpunt vrij inzetbaar zijn.

Op grond van de BBVW moet de vorming, voeding, onttrekking en opheffing van reserves plaatsvinden bij de resultaatsbestemming. Het ten laste van de exploitatie vormen van reserves is dan ook niet toegestaan. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van de reserves (inclusief alle mutaties) is een bevoegdheid van het Algemeen Bestuur.

Het eigen vermogen per einde boekjaar:

Eigen vermogen (bedragen in € 1)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Algemene reserve:		
- Algemene reserve	0	0
- Risicoreserve	0	1.200.953
Reserve innovatie duurzaamheid	0	0
Bestemmingsreserve innovatie	200.000	200.000
Gerealiseerd resultaat	-9.630.592	-1.626.262
Totaal eigen vermogen	-9.430.592	-225.309

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

De algemene reserve

De algemene reserve / risicoreserve dient primair als weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's. De nagestreefde omvang van deze reserve is afhankelijk van de geïnventariseerde risico's en de berekende waarde als een product van: kans van risico maal financieel gevolg.

Binnen de algemene reserve wordt onderscheid gemaakt tussen:

- de algemene reserve als algemeen weerstandsvermogen;
- de risico-reserve ter dekking van geïnventariseerde risico's.

Ten aanzien van de risico-reserve is het uitgangspunt dat de geïnventariseerde risico's 1x per 2 jaar worden geactualiseerd en opnieuw beoordeeld. Op basis van de in 2022 uitgevoerde risico-inventarisatie heeft het Algemeen Bestuur op 21 december 2022 besloten tot verhoging van de maximale omvang van de risico-reserve van € 3,34 mln naar € 4,70 mln. Ultimo 2022 is de feitelijke hoogte van de risico-reserve € 0 mln. Zie ook paragraaf 3.4 weerstandsvermogen.

De reserve innovatie en duurzaamheid

Op 19 september 2018 is door het Algemeen Bestuur besloten tot het vormen van de reserve innovatie en duurzaamheid, met een maximale omvang van € 0,45 mln.

Bij de resultaatbestemming 2021 hebben er geen dotaties plaatsgevonden.

De Bestemmingsreserve innovatie

Op 12 mei 2021 is door het Algemeen Bestuur besloten tot het vormen van de bestemmingsreserve innovatie.

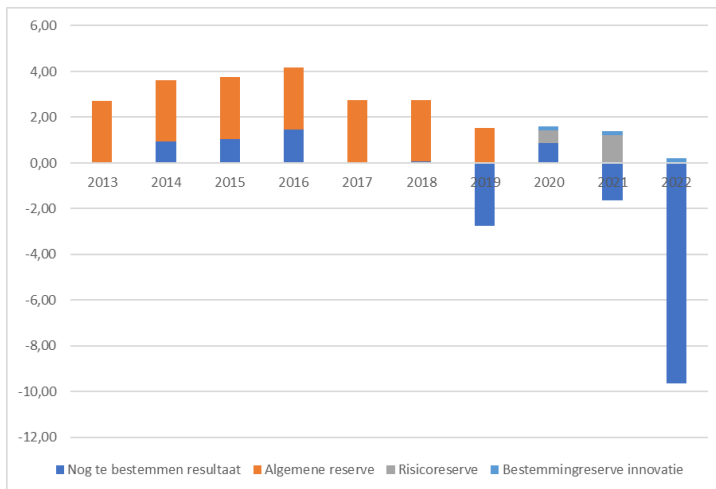
De reserves kenden in 2022 het volgende verloop:

Verloopoverzicht reserves	Boekwaarde 31-12-2021	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermeerdering	Vermindering	Aanzuivering Waterschap Limburg	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene reserve:						
- Algemene reserve	0	-1.626.260	1.200.953		425.307	0
- Risicoreserve	1.200.953	0		1.200.953		0
Totaal algemene reserve	1.200.953	-1.626.260	1.200.953	1.200.953	425.307	0
Reserve innovatie duurzaamheid	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve innovatie	200.000	0	0			200.000
Totaal eigen vermogen	1.400.953	-1.626.260	1.200.953	1.200.953	425.307	200.000

Op 18 mei 2022 heeft het Algemeen Bestuur besloten:

- de Jaarrekening 2021 conform voorstel vast te stellen;
- van het exploitatietekort ad € 1,63 mln:
 - een bedrag van € 1,20 mln. te dekken uit de risico-reserve;
 - het Waterschap Limburg te verzoeken om het resterende exploitatietekort van € 0,43 mln aan te zuiveren.

Zie ook bijlage 2 voor de staat van eigen kapitaal, reserve en voorzieningen.

Grafiek 4: ontwikkeling reserves 2013-2022

7.2.4 Voorzieningen

Het verloop in 2022 van de in 2021 gevormde voorzieningen:

Verloopoverzicht voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Voorziening vitaliteitsuren	18.000	60.963	12.361	66.602
Voorziening hoogwatercrisis	171.875	0	148.312	23.563
Totaal voorzieningen	189.875	60.963	160.673	90.165

- de voorziening vitaliteitsuren: de vermeerdering bestaat uit een aantal nieuwe dotaties ter dekking van toekomstige opnames vitaliteitsuren. De vermindering bestaat uit een aantal opgenomen vitaliteitsuren;
- de voorziening hoogwatercrisis: de vermindering bestaat uit ontvangen facturen ad € 107.561 en een vrijval van € 40.751. Van twee openstaande orders ad € 23.563 moet in 2023 nog werkzaamheden uitgevoerd worden.

7.2.5 Vaste schulden met een looptijd van 1 jaar of langer

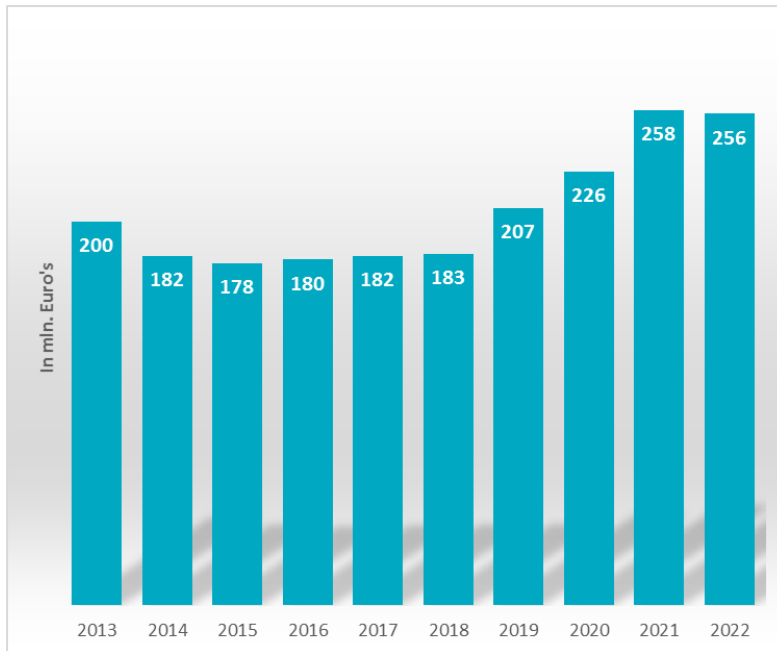
Geldleningen

In het verslagjaar werd een nieuwe geldlening afgesloten ad € 16 mln. Ten opzichte van vorig jaar is de waarde van de langlopende geldleningen bij binnenlandse banken met € 1,80 mln afgenomen. De rentelasten boekjaar 2022 van de langlopende leningen bedragen € 3,43 mln. Onderstaand is de ontwikkeling van de omvang van de langlopende schuld grafisch weergegeven. De waarde per ultimo 2022 bedraagt € 237,16 mln. Het verschil ten opzichte van de hieronder vermelde € 255,80 mln betreft de aflossingsverplichtingen in 2023 (€ 18,64 mln) die als korte schulden worden aangemerkt. Zie ook bijlage 3 voor de staat van geldleningen.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Grafiek 5: Verloop langlopende schulden 2013-2022

Langlopende leaseverplichtingen

In het verslagjaar werden geen nieuwe langlopende financial leaseovereenkomsten afgesloten. Per ultimo 2022 zijn er geen langlopende leaseverplichtingen.

7.2.6 Kortlopende schulden

Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen

In 2022 zijn geen kasgeldleningen afgesloten. Zie ook paragraaf 3.8.4.

Rekening-courant saldo

Niet van toepassing.

Schulden aan kredietinstellingen / negatieve bank- en girosaldi

Onder deze post wordt het rekening-courant krediet bij de NWB-bank verantwoord. Per ultimo 2022 was het banksaldo negatief € 3,70 mln. Het saldo bij de Rabobank was positief. Zie kortlopende vorderingen, liquide middelen paragraaf 7.2.2.

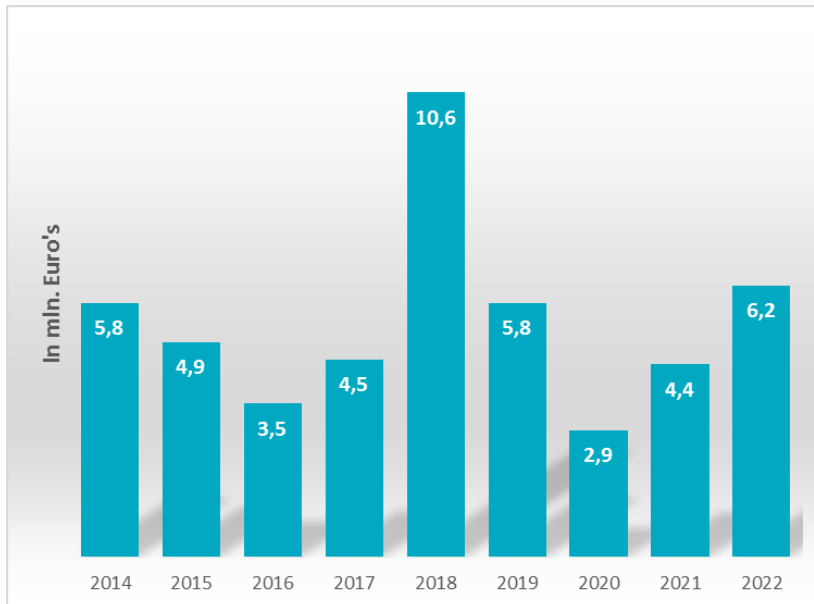
Schulden aan leveranciers

De schulden aan leveranciers bedragen per 31 december 2022 € 6,23 mln. Hiervan is per 27 februari 2023 nog een bedrag van € 0,09 mln te betalen. Het bedrag aan betalingsverplichtingen aan WBL gelieerde onderneming Waterschap Limburg bedraagt ultimo 2022 € 0,55 mln.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Grafiek 6: Verloop crediteurensaldo 2014-2022

Door de Coronacrisis heeft WBL haar leveranciers maximaal ondersteund door het verkorten van de betaaltermijn en facturen meteen na akkoord te betalen. De gemiddelde doorlooptijd van een inkoopfactuur in 2022 was 8,36 kalenderdagen.

Te betalen belastingen en sociale premies

De waarde per ultimo 2022 bedraagt € 1,92 mln en bestaat uit:

- te betalen loonheffing en sociale lasten december 2022 (€ 1,35 mln);
- te betalen omzetbelasting 4^e kwartaal 2022 (€ 0,30 mln);
- te betalen pensioenpremies december 2022 (€ 0,27 mln).

Overige kortlopende schulden

Onder deze post (€ 22,14 mln) worden verantwoord:

- de komend boekjaar verschuldigde aflossingsverplichting op langlopende leningen (€ 18,64 mln);
- nagekomen facturen na sluiten crediteurenadministratie (€ 1,00 mln);
- de IKB-verlofrechten van medewerkers per ultimo 2022 (€ 0,98 mln);
- de rentekosten over 2022 verbonden aan langlopende schulden welke in rekening gebracht worden in 2023 (€ 0,88 mln);
- de wettelijke verlofrechten van medewerkers per ultimo 2022 (€ 0,61 mln);
- vooruit ontvangen bedrag van Waterschap Limburg inzake onderzoek (€ 0,02 mln);
- uit te betalen reservering IKB (€ 0,01 mln).

7.2.7 Overlopende passiva

Onder deze post (€ 1,97 mln) worden verantwoord de nog te ontvangen facturen voor:

- overige nog te ontvangen facturen (€ 1,25 mln);
- verbruik Electra (€ 0,37 mln);
- verontreinigingsheffing (€ 0,25 mln);
- afrekening CAR-verzekering (€ 0,10 mln).

7.2.8 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Naast de in balans opgenomen verplichtingen is WBL ook verplichtingen aangegaan die niet uit de balans blijken.

Dit betreft vier bankgaranties afgegeven voor WBL door de NWB-bank aan de Staat der Nederlanden, het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de inspectie leefomgeving en Transport inzake grensoverschrijdende transporten voor in totaal € 0,35 mln.

Afgegeven door	Nummer	Afgegeven bedrag	Afgegeven voor	Kennisgevingsnummers
NWB bank	BG282	€ 100.000	Vervoer gedroogd slib naar België	NL702089 en NL702056
NWB bank	BG283	€ 100.000	Vervoer gedroogd slib naar België	NL702985
NWB bank	BG284	€ 100.000	Vervoer gedroogd slib naar België	NL706819
NWB bank	BG285	€ 50.000	Vervoer gedroogd slib naar België	NL708821
		<u>€ 350.000</u>		

Er hebben in 2022 geen betalingen plaatsgevonden uit hoofde van de garantstellingen.

7.2.9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen en omstandigheden na balansdatum bekend die van invloed kunnen zijn op de jaarrekening en het jaarverslag 2022 (cijfers en toelichtingen).

Wel heeft het Algemeen Bestuur van Waterschap Limburg op 25 januari 2023 het besluit genomen om WBL en WL samen te voegen tot één organisatie. De integratie kent drie fasen. Te weten de startfase, de uitvoeringsfase en de implementatiefase.

7.2.10 Investeringsverplichtingen

Per 31 december 2022 bedraagt het totaalbedrag van de door het WBL aangegane maar nog niet tot uitvoering gekomen investeringsverplichtingen voor materiële vaste activa in uitvoering € 16,15 mln. Dit betreft het totaal aan aangegane verplichtingen verminderd met de al gefactureerde (en geactiveerde) termijnen.

7.3 WAARDERINGSGRONDSLAGEN

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn overeenkomstig de nieuwe Waterschapswet en de bepalingen van het Besluit Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW).

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen bepaald op basis van de verwachte economische levensduur. De afschrijvingstermijn van de immateriële vaste activa bedragen maximaal 10 jaar. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen en investeringssubsidies (indien van toepassing). De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur (netto-methode).

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa wordt gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs c.q. duurzame lagere marktwaarde. Indien de waardering negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd.

Immateriële en materiele vaste activa in uitvoering

Vaste activa in uitvoering worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Flottende activa: voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs c.q. nieuw- of marktwaarde verminderd met een afwaardering op basis van ouderdom en toestand code (gebruikt of nieuw). 0 t/m 3 jaar / 100% (nieuw) en 80% (gebruikt), 4 t/m 6 jaar / 80% (nieuw) en 65% (gebruikt) en ouder dan 7 jaar / 60% (nieuw) en 50% (gebruikt).

In 2022 heeft er geen afwaardering plaatsgevonden in afwachting van nieuw beleid in 2023.

Flottende activa: vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen wegens verwachte oninbaarheid. Deze voorziening wordt statisch bepaald. De vorderingen zijn direct opeisbaar tenzij dit specifiek vermeld wordt.

Flottende activa: liquide middelen

Liquide middelen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Eigen vermogen: algemene reserve

De algemene reserve en de risico-reserve worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Gelet op de bepalingen van de BBVW dat aan een reserve alleen rente kan worden toegevoegd als onderdeel van de resultaatbestemming, wordt binnen de exploitatie geen rente toegevoegd aan de algemene reserves. De bestemming van het resultaat is afhankelijk van besluitvorming door het Algemeen Bestuur. Dit kan leiden tot aanvulling van een eigen reserve of terugstorten aan het Waterschap Limburg. Een negatief resultaat wordt aangezuiverd door het Waterschap Limburg.

Eigen vermogen: reserve innovatie en duurzaamheid

Afhankelijk van het jaarrekeningresultaat kan het Algemeen Bestuur besluiten tot dotatie aan deze reserve tot maximaal € 0,15 mln per jaar, tot een maximale omvang van € 0,45 mln.

Vreemd vermogen: voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd ten behoeve van concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten. Daarnaast worden voorzieningen gevormd voor kosten welke in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. Voorzieningen worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Vreemd vermogen: lang- / kortlopende schulden

Lang- en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De langlopende schulden betreffen leningen met een oorspronkelijke looptijd langer dan 1 jaar.

Overige activa en passiva

Voor zover in het bovenstaande niet anders is aangegeven worden activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde.

Wijze van resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald door het verschil tussen de opbrengsten uit dienstverlening als gemeenschappelijke regeling aan Waterschap Limburg plus de overige baten, verminderd met de lasten over het boekjaar.

Methode en termijnen van afschrijvingen

De afschrijvingen over de (im)materiële vaste activa worden gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met investeringssubsidies (indien van toepassing).

Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur.

WBL hanteert de volgende afschrijvingstermijnen:

- gronden: geen;
- bouwkundige investeringen installaties en transportleidingen: 30 jaar lineair;
- elektro en mechanisch voorzieningen: 15 jaar lineair;
- gebouwen: 30 jaar lineair;
- immateriële activa: < 10 jaar lineair;
- inventaris: 10 jaar lineair;
- hardware/automatisering: 5 jaar lineair;
- procesbesturing zuiveringsinstallaties: 10 jaar lineair ;
- procesbesturing gemalen: 5 jaar lineair.

De eerste afschrijving vindt plaats na het moment van ingebruikname van het betreffende actief, waarbij om pragmatische redenen de gedragslijn wordt gevolgd dat wanneer het moment van ingebruikname ligt in de 1^e helft van het jaar de afschrijving over het volledige jaar gerekend wordt; valt de ingebruikname in de 2^e helft van het jaar dan start de afschrijving vanaf het opvolgende jaar.

7.4 WET NORMERING TOPINKOMENS

In de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) die op 1 januari 2013 inwerking is getreden, is een openbaarmakingsverplichting voorgeschreven voor topfunctionarissen. Doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen in de (semi)publieke sector. In de WNT worden bezoldigingen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen waarop de wet van toepassing is genormeerd en openbaar gemaakt. De bezoldigingsmaxima worden jaarlijks geïndexeerd. Voor 2022 bedraagt het individueel bezoldigingsmaximum voor een topfunctionaris € 216.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Bij het WBL worden het Bestuur (Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur) en de Algemeen Directeur beschouwd als topfunctionaris in de zin van de WNT:

- de 'governance' van het WBL is zo ingericht dat het Bestuur de beslissingen neemt over aangelegenheden die de gehele organisatie betreffen. De bestuursleden van het WBL zijn niet in dienst bij het WBL en zijn onbezoldigd;
- de Algemeen Directeur is wel in dienst van het WBL, is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het WBL en is in die hoedanigheid een topfunctionaris in de zin van de WNT.

WBL beschikt verder niet over een bezoldigd toezichthoudend orgaan en er vindt geen externe inhuur plaats van personen die als topfunctionaris kunnen worden aangemerkt.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Topfunctionaris	2022	2021
Naam	E.M. Pelzer	E.M. Pelzer
Functie	Directeur	Directeur
Duur dienstverband	01-01-2022 t/m 31-12-2022	01-01-2021 t/m 31-12-2021
Omvang dienstverband	36 uur per week / 1,0 fte	36 uur per week / 1,0 fte
Dienstbetrekking	ja	ja
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 209.000
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 144.762	€ 141.098
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.690	€ 22.157
Subtotaal	€ 167.452	€ 163.255
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ -	€ -
Totaal bezoldiging	€ 167.452	€ 163.255

Naast de hierboven vermelde topfunctionaris(sen) zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Onbezoldigde bestuursleden in 2022		
Functie	Zitting in	Naam
Voorzitter	Dagelijks en Algemeen Bestuur	P.F.C.W. van der Broeck (Patrick)
Lid	Dagelijks en Algemeen Bestuur	A.A.A. Jansen (Arnold)
Lid	Dagelijks en Algemeen Bestuur	R.L.M. Sleijpen (Remy)
Lid	Algemeen Bestuur	M.A.M. Breugelmans (Marc)
Lid	Algemeen Bestuur	J.A.M. Houwen (Jan)
Lid	Algemeen Bestuur	P.W.J. Litjens (Paul)
Lid	Algemeen Bestuur	G.J.C. Bongers (Fred)

8 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Waterschapsbedrijf Limburg

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Waterschapsbedrijf Limburg

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Waterschapsbedrijf Limburg te Roermond gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: 1. de exploitatierekeningen naar programma's, naar kosten- en opbrengst dragers en naar kosten- en opbrengstsoorten over 2022 en de toelichting (pagina nr. 33 tot en met pagina nr. 44); 2. de balans per 31 december 2022 en de toelichting (pagina nr. 45 tot en met pagina nr. 55); 3. het overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (pagina nr. 55 tot en met pagina nr. 57); 4. de WNT-verantwoording (pagina nr. 57 tot en met pagina nr. 58); 5. en bijlagen 9.1 tot en met 9.3 (pagina nr. 67 tot en met pagina nr. 69).	Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken op pagina nr. 33 tot en met pagina nr. 58 en op pagina nr. 67 tot en met pagina nr. 69 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van Waterschapsbedrijf Limburg op 31 december 2022 in overeenstemming met artikel 98a van het Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het de dato 21 december 2022 door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol en normen- en toetsingskader 2022.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het de dato 21 december 2022 door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol en normen- en toetsingskader 2022 en de Regeling Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Waterschapsbedrijf Limburg zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op circa € 950.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2, lid 7 Waterschapsbesluit.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de 5% van de betreffende hoofdkostensoort (bijvoorbeeld personeelslasten) met een minimum van € 100.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ inleiding (pagina nr. 7 tot en met pagina nr. 8);
- ▶ jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen (pagina nr. 9 tot en met pagina nr. 30).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 109 lid 3 sub d van de Waterschapswet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met artikel 98a Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het d.d. 21 december 2022 door het algemeen bestuur vastgestelde normen- en toetsingskader 2022.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om het Waterschapsbedrijf in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitvoeren van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het Waterschapsbedrijf.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 21 december 2022, de Regeling Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's;
 - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - ▷ dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het Waterschapsbedrijf;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat het Waterschapsbedrijf in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het Waterschapsbedrijf haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het Waterschapsbedrijf de financiële risico's niet kan opvangen;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 27 juni 2023

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. D.O. Meeuwissen RA

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Vaststellingsbesluit

Roermond, 13 juli 2023

Onderwerp: Vaststellen Jaarrekening 2022

Aan het Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van het WBL;

overwegende dat het Dagelijks Bestuur de concept Jaarrekening 2022 op 26 juni 2023 heeft overgelegd;

- gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur tot vaststelling;
- gelet op de bepalingen voor de Jaarrekening zoals die zijn opgenomen in de Waterschapswet en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en op het verslag van bevindingen van de conform art. 109 lid 2 Waterschapswet juncto art. 50g lid 6 Wet Gemeenschappelijke Regelingen door het Algemeen Bestuur aangewezen accountant.

BESLUIT:

De Jaarrekening 2022 vast te stellen tot de volgende totalen:

• balans per 31 december 2022	€	263.788.612
• rekening naar kostensoorten	€	95.516.532
• rekening van batensoorten	€	85.885.940
• negatief resultaat 2022	€	9.630.592

Aldus besloten in de vergadering d.d. 13 juli 2023 van het Algemeen Bestuur van het WBL.

De plv. directeur,

De waarnemend dijkgraaf,

N.M.H. Hendrix MBA Bsc

drs. L.H.J. Verheijen

9 BIJLAGEN

BIJLAGE 1: Staat van vaste activa

BIJLAGE 2: Staat van eigen kapitaal, reserve en voorzieningen

BIJLAGE 3: Staat van geldleningen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

9.1 BIJLAGE 1: STAAT VAN VASTE ACTIVA

SVA omschrijving	Cumulatieven per 31-12-2021			Boek-waarde 31-12-2021	Nieuwbouw derden / Uitgaven	Nieuwbouw derden Subsidies	Desinvestering	Geacti-veerde lasten	uitgaven OHW naar SVA 2022	subsid. OHW naar SVA 2022	afschrijving Nieuw geactiveerd deel	Afschrijving / aflossing deel	Cumulatieven per 31-12-2022			Boek-waarde 31-12-2022	Toegerek. rente 2022
	Aanschaf-waarde	Subsidies	Afschrijving / aflossing										Aanschaf-waarde	Subsidies	Afschrijving / aflossing		
Financiële vaste activa	20.000	0	0	20.000	0	0	0	0	139.171	0	0	0	159.171	0	0	159.171	0
0301 Aandelen en deelnemingen	20.000	0	0	20.000	0	0	0	0	139.171	0	0	0	159.171	0	0	159.171	0
0303 Vaste leningen aan ambtenaren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0304 Vaste leningen aan overheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Immateriële vaste activa	14.379.514	319.820	12.222.193	1.837.501	0	0	0	0	1.565.657	504.315	5.668	1.097.195	15.945.171	824.135	13.325.056	1.795.980	25.638
0101 Uitgaven afsluiten geldleningen	5.804.457	0	5.804.457	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.804.457	0	5.804.457	0	0
0102 Uitgaven onderzoek/ontwikkeling	8.575.057	319.820	6.417.736	1.837.501	0	0	0	0	1.565.657	504.315	5.668	1.097.195	10.140.714	824.135	7.520.599	1.795.980	25.638
0103 Subsidies/bijdragen aan derden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0104 Afkoopsommen aan overheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige immateriële activa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	930.355.466	54.989.984	630.575.510	244.789.971	0	0	3.593.501	0	22.490.838	721.779	77.650	22.896.919	949.252.803	55.711.763	653.550.079	239.990.960	3.420.601
0201 Gronden	8.806.269	816.376	-4.236	7.994.129	0	0	0	0	0	0	0	0	8.806.269	816.376	-4.236	7.994.129	112.813
0202 Vervoermiddelen en werktuigen	2.063.735	0	1.970.578	93.156	0	0	0	0	0	0	0	93.156	2.063.735	0	2.063.735	0	657
0203 Overige bedrijfsmiddelen	40.985.777	0	27.571.412	13.414.366	0	0	431.854	0	1.799.534	0	4.740	2.720.157	42.353.458	0	30.296.309	12.057.148	179.726
0204 Kantoren, centrale werkplaatsen	32.218.662	432.530	19.949.227	11.836.905	0	0	0	0	272.623	68.845	4.759	970.536	32.491.285	501.375	20.924.522	11.065.388	161.598
02071 ZTW: Transportsysteem	270.026.460	32.067.420	199.885.644	38.073.397	0	0	0	0	12.976.457	652.934	3.367	3.623.667	283.002.917	32.720.354	203.512.677	46.769.886	598.652
02072 ZTW: Zuiveringsinstallaties	512.091.145	20.522.879	326.586.370	164.981.896	0	0	758.651	0	3.003.136	0	63.223	13.927.139	514.335.630	20.522.879	340.576.732	153.236.019	2.245.337
02073 ZTW: Slibontwateringsinstallaties	45.631.238	1.149.040	39.098.091	5.384.107	0	0	0	0	4.426.099	0	263	1.167.163	50.057.337	1.149.040	40.265.517	8.642.781	98.973
02074 ZTW: Drogers	18.532.179	1.740	15.518.424	3.012.015	0	0	2.402.996	0	12.989	0	1.299	395.100	16.142.172	1.740	15.914.823	225.609	22.845
0210 Overige materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Immateriële vaste activa (OHW)	0	0	0	0	17.005	0	0	0	-17.005	0	0	0	0	0	0	0	0
701101 Uitgaven afsluiten geldleningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
701201 Onderzoek en ontwikkeling	0	0	0	0	17.005	0	0	0	-17.005	0	0	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa (OHW)	13.112.387	798.111	0	12.314.276	28.919.950	427.982	711.463	0	-24.039.491	-1.226.094	0	0	17.281.383	0	0	17.281.383	0
712001 Gronden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
713001 Vervoermiddelen en werktuigen	5.323	0	0	5.323	1.430	0	0	0	0	0	0	0	6.753	0	0	6.753	0
713001 Overige bedrijfsmiddelen	1.964.873	227.823	0	1.737.050	2.217.645	276.492	711.463	0	-2.862.104	-504.315	0	0	608.951	0	0	608.951	0
714001 Kantoren, centrale werkplaatsen	0	0	0	0	140.233	68.845	0	0	-140.233	-68.845	0	0	0	0	0	0	0
717xxx Zuiveringstechnische werken	11.142.191	570.288	0	10.571.903	26.560.642	82.645	0	0	-21.037.154	-652.934	0	0	16.665.679	0	0	16.665.679	0
Totaal activa	957.867.366	56.107.915	642.797.704	258.961.747	28.936.955	427.982	4.304.964	0	139.170	0	83.319	23.994.113	982.638.527	56.535.898	666.875.135	259.227.494	3.446.238

Toelichting op de kolommen :

“Uitgaven OHW naar SVA 2022”: uitgaven voor een investeringsproject worden eerst geboekt op een onderhandenwerk (OHW) balansrekening. Bij het gereedkomen van een investeringsproject worden de geboekte bedragen op de OHW overgeboekt naar een balansrekening vaste activa.

“Subsid. OHW naar SVA 2022” : idem als hierboven alleen dan voor de bijdragen (opbrengsten) van overheden en derden.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

9.2 BIJLAGE 2: STAAT VAN EIGEN KAPITAAL, RESERVE EN VOORZIENINGEN

Omschrijving (Bedragen in € 1)	Gemiddelde rentevoet 2022 = 2,21%							
	Boekwaarde 31-12-21	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermeerdering	Vermindering	Resultaat huidig boekjaar	Aanzuivering Waterschap Limburg	Boekwaarde 31-12-22	Berekende rente die niet aan de reserve wordt toegevoegd
Reserves								
Algemene reserve	0	-1.626.260	1.200.953	0		425.307	0	
Risico reserve	1.200.953		0	1.200.953			0	
	1.200.953	-1.626.260	1.200.953	1.200.953	0	425.307	0	-4.420
Reserve innovatie en duurzaamheid	0	0	0	0			0	
Bestemmingsreserve innovatie	200.000	0	0	0			200.000	
Resultaat huidig boekjaar					-9.630.592		-9.630.592	
Totaal Eigen vermogen	1.400.953	-1.626.260	1.200.953	1.200.953	-9.630.592	425.307	-9.430.592	-4.420
Voorzienen:								
Voorziening vitaliteitsuren	18.000		60.963	12.361			66.602	
Voorziening hoogwatercrisis	171.875		0	148.312			23.563	
Totaal Voorzienen	189.875	0	60.963	160.673	0	0	90.165	0
Totaal eigen vermogen / voorzieningen	1.590.828	-1.626.260	1.261.916	1.361.626	-9.630.592	425.307	-9.340.427	-4.420

9.3 BIJLAGE 3: STAAT VAN GELDLENINGEN

lening jr/nr	Bank	oorspronkelijk bedrag lening	leningnr. Bank	rente%	looptijd in jaren	A(nnuitair) of L(ineair)	vervaldag rentebetaling	dagen voor aflossing	dagen na aflossing	dagen nog niet verschenen rente	restant bedrag lening per	bedrag van de nieuw aangegane leningen	nog niet verschenen rente per	betaalde rente of rente ten laste van het boekjaar		nog niet verschenen rente per	aflossing : valutatatum	aflossing : bedrag	restant bedrag van de lening per
														annuiteit	van het boekjaar				
											1-1-2022		31-12-2021		2022	31-12-2022			31-12-2022
2005/01	NWB	€ 15.000.000	nr.1-23897	3,51	20	L	20/7	199	161	161	€ 3.000.000		€ 47.092,50	€ 105.300	€ 93.527	€ 35.319,38	20/7	€ 750.000	€ 2.250.000
2006/01	ASN	€ 15.000.000	nr. 01112026	4,07	20	L	01/11	300	60	60	€ 3.750.000		€ 25.437,50	€ 152.625	€ 147.538	€ 20.350,00	01/11	€ 750.000	€ 3.000.000
2009/01	NWB	€ 15.000.000	nr. 1-26369	4,04	20	L	04/11	303	57	57	€ 6.000.000		€ 38.380,00	€ 242.400	€ 237.603	€ 33.582,50	04/11	€ 750.000	€ 5.250.000
2011/01	NWB	€ 18.000.000	nr.1-27469	0,155	20	L	01/12	330	30	30	€ 9.000.000			€ 13.950	€ 13.834	€ 1.046,25	01/12	€ 900.000	€ 8.100.000
2011/01	NWB	€ 18.000.000	nr.1-27469	3,08	20	L	01/12	330	30	30			€ 23.100,00	€ -	€ -21.938	€ -			€ -
2012/01	NWB	€ 23.000.000	nr.1-27795	2,77	20	L	03/12	332	28	28	€ 12.650.000		€ 27.253,72	€ 350.405	€ 347.927	€ 24.776,11	03/12	€ 1.150.000	€ 11.500.000
2013/01	NWB	€ 10.000.000	nr. 1-28205	2,875	20	L	16/12	345	15	15	€ 6.000.000		€ 7.187,50	€ 172.500	€ 171.901	€ 6.588,54	16/12	€ 500.000	€ 5.500.000
2015/01	NWB	€ 20.000.000	nr. 1-28965	1,382	20	L	16/12	345	15	15	€ 14.000.000		€ 8.061,67	€ 193.480	€ 192.904	€ 7.485,83	16/12	€ 1.000.000	€ 13.000.000
2016/01	NWB	€ 70.432.638	nr. 1-29151	2,66	20	L	01/07	180	180	180	€ 52.824.479		€ 702.565,56	€ 1.405.131	€ 1.358.293	€ 655.727,86	01/07	€ 3.521.632	€ 49.302.847
2016/02	NWB	€ 15.000.000	nr. 1-29287	1,01	20	L	01/12	330	30	30	€ 11.250.000		€ 9.468,75	€ 113.625	€ 112.994	€ 8.837,50	01/12	€ 750.000	€ 10.500.000
2017/01	NWB	€ 15.000.000	nr. 1-29633	1,08	20	L	15/12	344	16	16	€ 12.000.000		€ 5.760,00	€ 129.600	€ 129.240	€ 5.400,00	15/12	€ 750.000	€ 11.250.000
2018/01	NWB	€ 15.000.000	nr. 1-29935	1,15	20	L	17/12	346	14	14	€ 12.750.000		€ 5.702,08	€ 146.625	€ 146.290	€ 5.366,67	17/12	€ 750.000	€ 12.000.000
2019/01	NWB	€ 14.500.000	nr. 1-30249	0,195	15	L	10/07	189	171	171	€ 12.566.667		€ 11.639,87	€ 24.505	€ 23.610	€ 10.744,50	10/07	€ 966.667	€ 11.600.000
2019/02	NWB	€ 24.000.000	nr. 1-30414	0,433	20	L	19/12	348	12	12	€ 21.600.000		€ 3.117,60	€ 93.528	€ 93.355	€ 2.944,40	19/12	€ 1.200.000	€ 20.400.000
2020/01	NWB	€ 35.000.000	nr. 1-30383	0,44	20	L	1/12	330	30	30	€ 33.250.000		€ 12.191,67	€ 146.300	€ 145.658	€ 11.550,00	1/12	€ 1.750.000	€ 31.500.000
2021/01	NWB	€ 37.000.000	nr. 1-31104	0,488	20	L	15/10	285	75	75	€ 37.000.000		€ 37.616,67	€ 180.560	€ 178.679	€ 35.735,83	15/10	€ 1.850.000	€ 35.150.000
2021/02	NWB	€ 10.000.000	nr. 1-30384	0,536	20	L	1/12	330	30	30	€ 10.000.000		€ 4.466,67	€ 53.600	€ 53.377	€ 4.243,33	1/12	€ 500.000	€ 9.500.000
2022/01	NWB	€ 16.000.000	nr. 1-30385	0,638	20	L	1/12	330	30	30	€ -	€ 16.000.000	€ -	€ -	€ 8.507	€ 8.506,67	1/12	€ -	€ 16.000.000
TOTAAL		€ 385.932.638									€ 257.641.145	€ 16.000.000	€ 969.041,76	€ 3.524.134,13	€ 3.433.297,74	€ 878.205,37		€ 17.838.299	€ 255.802.846,60

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf:

Maria Theresialaan 99
Postbus 1315
6040 KH ROERMOND

T +31 (0)88 842 00 00
E info@wbl.nl
I wbl.nl

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 27-06-2023
Behorende bij briefnr. 2317126

Paraaf: